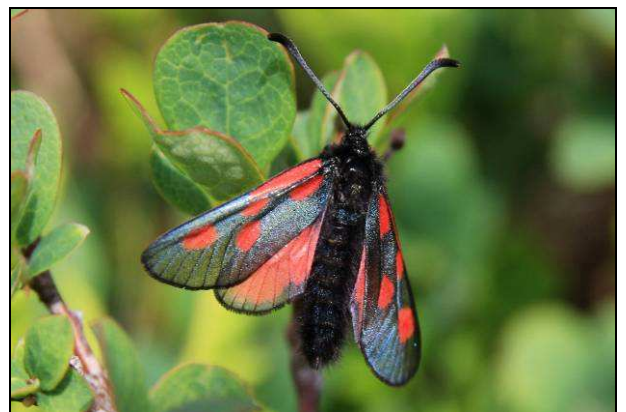

Kartlegging av biologisk mangfold i Ånderdalen nasjonalpark

Ingve Birkeland, Gunnar Kristiansen, Bjarne Oddane, Geir Arnesen og Kjersti W. Nilsen

Kartlegging av biologisk mangfold i Ånderdalen nasjonalpark

Ecofact rapport: 25

www.ecofact.no

Referanse til rapporten:	Birkeland, I., Kristiansen, G., Oddane, B., Arnesen, G. og Nilsen, K. W. 2010: Kartlegging av biologisk mangfold i Ånderdalen Nasjonalpark. Ecofact rapport 25. 76 s
Nøkkelord:	Naturtyper, vilt, sopp, turstier, samiske kulturminner, DN's håndbok nr. 13. Tranøy, Torsken, Ånderdalen.
ISSN:	ISSN 1891-5450
ISBN:	978-82-8262-024-6
Oppdragsgiver:	Fylkesmannen i Troms
Prosjektleder hos Ecofact AS:	Ingve Birkeland
Prosjektmedarbeidere:	Gunnar Kristiansen, Bjarne Oddane, Kjersti Wannebo Nilsen og Geir Arnesen
Kvalitetssikret av:	Geir Arnesen
Samarbeidspartner:	Nordkalotten miljøutredning v/Gunnar Kristiansen.
Forside:	1. Skrubbenever. 2. Utsikt over stien som går fra Gjeska. 3. Utløpet av Åndervannet. 4. Fjellbloddråpesvermer. Foto: Ingve Birkeland

www.ecofact.no

Innhold

1 FORORD	1
2 SAMMENDRAG	2
3 INNLEDNING	3
4 METODIKK	3
4.1 GENERELL BAKGRUNN	3
4.1.1 Vilt	4
4.1.2 Naturtyper.....	4
4.1.3 Sopp.....	6
4.1.4 Ferskvann.....	7
4.2 FELTARBEIDET	7
4.3 VERDISSETTING	8
4.4 LEVERANSE	8
5 NATURGRUNNLAGET	9
5.1 TOPOGRAFI OG BIOKLIMATOLOGI	9
5.2 GEOLOGI	9
5.3 KULTURPÅVIRKNING	10
6 RESULTATER	11
6.1 OMTALE AV OMRÅDER SOM BLE PRIORITERT I KARTLEGGINGEN	11
6.1.1 <i>Ånderdalen langs begge sider av Ånderelva, spesielt langs stiene fra Hyttekroa og Gammelseter til Åndervatnet, samt rundt Åndervatnet.</i>	11
6.1.2 <i>Gjeska, med vekt på Gjeskadalen</i>	13
6.1.3 <i>Selfjordbotn, spesielt området rundt hyttene, men også omland som har vært i bruk i tilknytning til aktivitet i Selfjordbotn.</i>	15
6.1.4 <i>Stien på tvers av nasjonalparken, fra Gjeska via Sør-Kapervatnet og Åndervatnet til Ånderdalen</i>	16
6.1.5 <i>Områder langs stien på langs av nasjonalparken merket av Troms turlag, fra Istind til Sør-Kapervatnet.</i>	18
6.1.6 <i>Områder langs stien på langs av nasjonalparken merket av Troms turlag, fra Reinlivatnet via Åndervatnet.</i>	19
6.1.7 <i>Områder langs gammel sti på sørsida av Kolkjerka, fra Gjeska til Åndervatnet.</i> ..	21
6.1.8 <i>Sørfjellan</i>	22
6.1.9 <i>Trolldalen</i>	23
6.1.10 <i>Gjeska langs fjorden</i>	24
6.2 VIKTIGE NATURTYPELOKALITETER OG VILTLOKALITETER I ÅNDERDALEN NASJONALPARK ..	24
6.3 SAMISKE KULTURMINNER I ÅNDERDALEN NASJONALPARK – KULTURMODIFISERTE TRÆR	26
7 RØDLISTEDE ARTER	27
7.1 GENERELT	27
7.2 VILT.....	28
7.3 VIRVELLØSE DYR.....	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
7.4 KARPLANTER	28
7.5 LAV OG MOSER	28

7.6	SOPP.....	29
7.6.1	<i>Faglig omtale av rødlisteartene og nærmere beskrivelse av funnene</i>	29
7.6.2	<i>Omtale av enkelte sjeldne arter og spesielle funn</i>	34
7.6.3	<i>Omtale av enkelte mer uvanlige arter og arter registrert med nye utbredelsesgrenser</i>	35
8	DISKUSJON OG FORSLAG TIL VIDERE KARTLEGGING AV SOPP.	36
9	FORVALTNING OG VIDERE OPPFØLGING	38
9.1	DAGENS KUNNSKAPSNIVÅ.....	38
9.2	FORVALTNIGSRÅD/BEVARINGSMÅL	40
9.2.1	<i>Generell bakgrunn</i>	40
9.2.2	<i>Stiene</i>	41
9.2.3	<i>Rasteplasser/teltplasser</i>	42
9.2.4	<i>Hytter</i>	42
10	KILDER	43
10.1	NETTBASERTE KILDER	43
10.2	SKRIFTLIGE KILDER	43
11	LISTE OVER OBSERVERTE VEDBOENDE SOPP	45
12	FAKTA-ARK NATURTYPELOKALITETER	48
	LOKALITETSNR 1927200 GAMMELSÆTERELVA.....	48
	LOKALITETSNR 1927201 SELFJORDBOTN	51
	LOKALITETSNR 1927202 STORHOLTET, KYSTFURUSKOG.....	53
	LOKALITETSNR 1927203 STORHOLTET, OSPEHOLT.....	55
	LOKALITETSNR 1927204 GRUNNVÅGFJELLET.....	58
	LOKALITETSNR 1927205 SKOGLIFJELLET.....	60
	LOKALITETSNR 1927209 TROLDALEN.....	62
	LOKALITETSNR 1927213 VUOPMEVARRI	64
	LOKALITETSNR 1928201 SELFJORDBOTN	66
	LOKALITETSNR 1928202 GJESKEBOTN, GJESKAFOSSEN	68
13	FAKTA-ARK – PRIORITERTE VILTOMRÅDER	70
	LOKALITETSNR 1927206 SKOGLIFJELLET SØRØST.....	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
	LOKALITETSNR 1927211 GRUNNVÅGFJELLET.....	70
	LOKALITETSNR 1927212 SKOGLIFJELLET.....	71
	LOKALITETSNR 1927220 HOLMEELVA-GAMMELSÆTERELVA	72
	LOKALITETSNR 1927221 VUOPMEVARRI-SKOGLIFJELL	73
	LOKALITETSNR 1927222 INDRE ÅNDERDALEN-HOLMEDALEN	74
	LOKALITETSNR 1927223 KAPERELVA-INDRE ÅNDERDALEN.....	75
	LOKALITETSNR 1927224 SKOGLIFJELL-ÅNDERDALSELVA	76

1 FORORD

Ecofact AS har i samarbeid med Nordkalotten miljøutredning utført kartlegging av verdifulle naturtypelokaliteter i Ånderdalen Nasjonalpark som ligger i Tranøy og Torsken kommuner. Kartleggingene er utført på oppdrag fra Fylkesmannen i Troms.

Prosjektleder for kartleggingen har vært Ingve Birkeland som sammen med Bjarne Oddane har utført det meste av kartleggingsarbeidet av naturtyper og vilt. Gunnar Kristiansen har vært ansvarlig for kartleggingsarbeidet som er utført av Nordkalotten miljøutredning. Han har konsentrert sitt arbeide til organismegruppen treboende sopp.

Kontaktperson ved Fylkesmannen i Troms har vært Christina Wegener og Bjørnulf Alvheim. De skal ha takk for å stille til disposisjon et omfattende materiale av eldre undersøkelser og har i tillegg bidratt med elektronisk kartgrunnlag.

Tromsø
14. juni 2010

Ingve Birkeland

2 SAMMENDRAG

Beskrivelse av prosjektet

Ecofact AS skulle kartlegge biologisk mangfold i Ånderdalen nasjonalpark i henhold til Direktoratet for naturforvaltnings håndbøker nr 11 og 13. Oppdraget omfattet hele Ånderdalen Nasjonalpark, som ligger både i Torsken og Tranøy kommune. Inne i nasjonalparken var målet å bringe på det rene hvorvidt det var verdifulle naturtypelokaliteter langs de mest beferdede traseene. Det var dermed fokus på hele fotturistruta som går igjennom nasjonalparken (Senja på langs) fra nasjonalparkens nordre grense i Istind og helt sør til Reinlivatnet. Videre skulle områdene rundt gammen ved Åndervatnet og hyttene ved Kapervatnet vurderes.

Datagrunnlag

Feltarbeidet ble gjennomført i tre perioder; april-juni, juli og september-oktober 2009. Data fra DNs naturbase, Artsdatabanken, Fylkesmannen i Troms, Tranøy kommune og Torsken kommune danner grunnlag for kartleggingen. I tillegg har vi fått nyttig informasjon gjennom muntlige meddelelser fra lokalkjente personer i området. Arealer i de prioriterte områdene er kartlagt. Det er i tillegg tatt utgangspunkt i en biologisk mangfold kartlegging av Torsken og Tranøy kommune i 2006-2007, som i stor grad var basert på eksisterende data med noen supplerende nye feltundersøkelser.

Resultater av kartleggingen - biologiske verdier i Ånderdalen Nasjonalpark

Det ble til sammen avgrenset 11 nye eller oppdaterte verdifulle naturtypelokaliteter og 18 prioriterte viltlokaliteter (hekkelokaliteter, trekkinje, spill/leik-områder). Det ble til sammen registrert 5 rødlistede poresopper og 5 rødlistede barksopper innenfor nasjonalparken. I tillegg ble 3 (i alle fall 2) meget sjeldne arter av barksopp registrert. Disse er funnet så fåtallig i Norge at de ikke har blitt gjenstand for rødlistevurdering ennå. Enkelte barksopp har også tydelig avvikende karaktertrekk i forhold til andre individer av artene de trolig tilhører. Disse må DNA-sekvenseres for videre artsvurderinger. Det ble registrert flere regionalt sjeldne lavarter og én rødlistet lavart. Flere rødlistede rovfugler hekker i nasjonalparken. Både dagrovfugler og ugler er registrert hekkende eller i hekketiden i nasjonalparken.

Det ble påvist kulturspor på furutrær (kulturmodifiserte trær) i to lokaliteter, begge lokalisert i området rundt Storholtet. Hvorvidt dette er samiske kulturspor er usikkert, men svært sannsynlig.

Forvaltning og bevaringsmål

I alle verneområder skal forvaltningen etablere forvaltningsmål som er dekkende for alle verdier og interesser i området. Bevaringsmål er presisering av forvaltningsmål for naturverdiene i verneområdet. Vi har i denne rapporten foreslått bevaringsmål for kartlagte og kjente naturverdier i nasjonalparken. Det skulle også registrere om foryngelse av furuskogen virker å være hemmet av elgbeite, men dette er ikke en aktuell problemstilling i Ånderdalen nasjonalpark. Det er kun et moderat beitepress på vier, rogn og osp. Det ble ikke registrert spor av at skogen i nasjonalparken var brannpåvirket i nyere tid. Vi anbefaler at det etableres rutiner for at ved skal være tilgjengelig som brensel i avsatte raste- og teltplasser. Dette vil skåne den omkringliggende skogen. I tillegg anbefaler vi at det etableres avtaler for bruken av hyttene, og at uttak av skog til brensel reguleres.

3 INNLEDNING

Våren 2009 utlyste Fylkesmannen i Troms en anbudskonkurranse hvor oppdraget var naturtypekartlegging av Ånderdalen nasjonalpark på Senja i Torsken og Tranøy kommuner. Dette er et ledd i prosessen for å få utarbeidet en forvaltningsplan for nasjonalparken. Ecofact AS fikk oppdraget å utføre kartleggingene i samarbeid med Nordkalotten miljøutredning. Det var satt av til sammen kr 200 000,- til kartleggingene.

Fylkesmannen i Troms hadde på forhånd gjort en del prioriteringer i forhold til hvilke områder som skulle kartlegges. Dette var områder nær stier, innfallsporter til nasjonalparken og særlig følgende områder i prioritert rekkefølge:

1. Ånderdalen langs begge sider av Ånderelva, spesielt langs stiene fra Hyttekroa og Gammelseter til Åndervatnet, samt rundt Åndervatnet.
2. Gjeska, med vekt på Gjeskadalen.
3. Selfjordbotn, spesielt området rundt hyttene, men også omland som har vært i bruk i tilknytning til aktivitet i Selfjordbotn.
4. Områder langs stien på tvers av nasjonalparken, fra Gjeska via Kapervatnet og Åndervatnet til Ånderdalen.
5. Områder langs stien på langs av nasjonalparken merket av Troms turlag, fra Reinlivatnet via Åndervatnet til Istind.
6. Områder langs gammel sti på sørsida av Kolkjerka, fra Gjeska til Åndervatnet.
7. Holmedalen.
8. Sørfjellan.
9. Trolldalen.
10. Gjeska langs fjorden.

I tillegg til ovenstående prioriteringer skulle en forsøke å påvise hvorvidt det fantes områder i nasjonalparken med høy biologisk verdi, der det kreves skjøtsel for å ta vare på verdiene. I beskrivelsene skulle det legges vekt på å gi begrunnede forvaltningsråd, da kartleggingen skulle danne basis for å lage en forvaltningsplan for Ånderdalen nasjonalpark. I den forbindelse skulle det blant annet vurderes om foryngelse av furuskogen virker å være hemmet av elgbeite og om skogstrukturen kunne være brannbetinget. I tillegg skulle vi gjennomføre registrering av samiske kulturspor på trær (kulturmodifiserte trær). Da det har vært registrert et særegent kystelement av vedboende sopp lenger sør, skulle en også ha et særskilt fokus på om noen av disse soppene også kunne finnes i furuskogen i Ånderdalen.

4 METODIKK

4.1 Generell bakgrunn

Kartleggingen baserer seg på 3 hovedkilder:

– Skriftlige kilder

- Personlige meddelelser (muntlige kilder)
- Nye registreringer

De skriftlige kildene kan i første rekke deles inn i litteratur slik som verneplanarbeid, konsekvensutredninger, ekskursjonsreferater og artikler i vitenskapelige tidsskrifter.

Artsdatabanken har imidlertid også lagt ut kartfestede data (<http://artskart.artsdatabanken.no>) hentet fra databaser fra flere vitenskapelige institusjoner og foreninger som; Naturhistorisk museum UiO, Vitenskapsmuseet NTNU, Tromsø Museum UiT, Norsk institutt for naturforskning (NINA), Norsk Entomologisk forening og BioFokus.

Det har i løpet av prosjektet blitt tatt enkelte personlige kontakter, bl.a. med ansatte i kommunene, ved museer og Universitet i Tromsø (Torstein Engelskjøn, Tromsø museum, Audun Sivertsen, Tranøy kommune, Hans Peder Pedersen lokal kjentmann og Kjetil Åkra, Midt-Troms museum). Det har kommet fram tips om enkelte lokaliteter, miljøer og arter som kunne være verdt å undersøke som en følge av dette, men i liten grad konkrete lokaliteter eller kilder ut over de nevnt foran. Hans Peder Pedersen (pers. medd.) kunne opplyse at det er gammelt kulturlandskap i nedre delen av Gjeskadalen.

Det ble foretatt en kartlegging av det biologiske mangfoldet i Tranøy og Torsken kommuner i 2006-2007 av Thorstein Lundberg. Denne kartleggingen var i stor grad basert på eksisterende data med noen supplerende nye feltundersøkelser. Fra den kommunale kartleggingen forelå det noen registreringer av konkrete vilt- og naturtypelokaliteter i Ånderdalen Nasjonalpark. Hovedvekten av Ecofact sitt arbeide ble derfor lagt på å gjennomføre nye registreringer i løpet av sommer/høst sesongen 2009.

4.1.1 Vilt

Viltkartleggingen har fulgt DN-håndbok nr 11 (revidert vekting i 2007). All tilgjengelig informasjon fra Fylkesmannen i Troms, Tranøy kommune og Torsken kommune er innhentet og sjekket i felt. Noen lokalkjente har vært informanter. Viktige funksjonsområder for viltet som hekkelokaliteter, spillplasser, vinter-/sommerbeiteområder eller kalvingsplasser for elg er sammenstilt på kart. Etter en samlet vurdering presenteres prioriterte viltområder. De ulike funksjonsområdene vektet på en skala fra 1 til 5, med et tillegg på 1 der flere viltvekter overlapper hverandre. Det vil si at der to arter med viltvekt 1 og 2 overlapper hverandre, vil det gis en viltvekt på 3 for området (jf. Metode i Direktoratet for naturforvaltning 1996, revidert i 2000 og med justerte viltvekter i 2007).

4.1.2 Naturtyper

Formålet med opprettelsen av nasjonalparken var å ta vare på en av de meget få gamle furuskogene i kyststrøkene i Norge. I den senere tid har det blitt stilt spørsmål om

hvorvidt furuskogen i Ånderdalen kan karakteriseres som en kystfuruskog. Vi har gjennom vår kartlegging hatt som mål å finne trekk som eventuelt kunne føre til en avklaring av dette spørsmålet. Fokus på naturtyper, vegetasjonstyper og rødlistearter har vært viktig i denne kartleggingen.

Direktoratet for Naturforvaltning sin håndbok nr. 13 kom i første utgave i 1999. Den siste utgaven som kom i 2007 ble brukt i dette kartleggingsprosjektet og har en god del justeringer i forhold til den første. Håndboka angir 56 naturtyper innenfor hovedgruppene: Myr og kilde, rasmark, berg og kantkratt, fjell, kulturlandskap, ferskvann/våtmark, skog og havstrand/kyst. Naturtyper fra alle hovedkategoriene er aktuelle i kartleggingsområdet.

Det var et betydelig areale som skulle sjekkes ut. I Ånderdalen nasjonalpark var målet å bringe på det rene hvorvidt det var verdifulle naturtypelokaliteter langs de mest beferdede traseene. Det var dermed fokus på hele fotturistruta som går igjennom nasjonalparken (Senja på langs) fra nasjonalparkens nordre grense i Istind og helt sør til Reinlivatnet (figur 4.1). Videre skulle områdene rundt gammen ved Åndervatnet og hyttene ved Kapervatnet vurderes

Enkelte av disse var relativt ressurskrevende å oppsøke. Det må derfor nevnes at et mer ensidig fokus på å oppsøke potensielt verdifulle områder ville gitt betydelig flere naturtypelokaliteter enn å sjekke ut mulige pressområder med lavere potensiale.

Figur 4.1. En oversikt over turløypenettet i Ånderdalen nasjonalpark. 4-Gjeska-Sør-Kapervatnet, 5-Hyttækroa-Åndervatnet, 6-Gammelsæter-Åndervatnet, C-Bumannsvatnet-Åndervatnet, D-Åndervatnet-Reinlivatnet. Kilde: Informasjonsfolder Turløyper på Senja.

4.1.3 Sopp

Det har vært registrert et særegent kystelement av vedboende sopp lenger sør i Norge, vi har derfor utført en registrering av vedboende sopp for å finne ut om noen av disse soppene også finnes i furuskogen i Ånderdalen.

Det ble gjennomført relativt grundige registreringer av bark- og poresopp på furu og dels på bjørk og osp på utvalgte lokaliteter. I tillegg til våre registreringer har det tidligere blitt gjort enkelte registreringer av bark- og poresopp i 1999 i områder utenfor nasjonalparkgrensen (Kristiansen, G. pers.medd).

I 2009 ble 50-70 stokker av furu undersøkt for barksopp, mens antallet var omtrent dobbelt så stort for poresopp. Av bjørk ble omtrent 40 stokker undersøkt. Ospeholtet på Storholtet var såpass begrenset i utstrekning at det ikke forekom død ved i stort omfang. Omtrent 20 læger ble undersøkt. Flommarks-oreskog med død ved av or var

meget begrenset utbredt innenfor området. Bare på noen få stokker ved Gammelseterelva ble det gjort registreringer av vedboende sopp i slik vegetasjon.

Alle lægerne som det ble gjort sopp-registreringer på er i hovedsak undersøkt for tydelige fruktlegemer, uten at alt ble systematisk samlet. De fleste barksoppene og mange resupinate poresopp ble samlet inn for mikroskopering og nærmere konfirmasjon. Uvanlige arter er konfirmert av Leif Ryvarden (poresopp) og Karl Henrik Larson (barksopp). Opportunistiske arter med løse, tynne kortlivete fruktlegemer for eksempel innenfor slektene *Athelia* og *Botryobasidium* ble stort sett utelatt. Hensikten var å unngå å bruke for mye tid med grupper som har få rødlistearter slik at innsatsen etter viktigere arter ble optimalisert innenfor prosjektets begrensede rammer. På denne måten vil en også miste arter, enkelte sjeldne med små uanselige fruktlegemer.

4.1.4 Ferskvann

Ut fra beskrivelsen i DN-håndbok nr. 15 (DN2000) er det definert tre hovedkrav som skal tilfredstilles for at et gitt område vil kunne defineres som en prioritert lokalitet:

- a) Lokalteter med fiskestammer som ikke er påvirket av utsatte arter.
- b) Særlig viktige områder (nøkkelområder) med opprinnelige plante- og dyresamfunn. Dette vil kunne omfatte mange uregulerte og/eller lite regulerte vannlokaliteter.
- c) Lokalteter med viktige bestander av ferskvannsfisk. Listen omfatter 15 arter innen familiene laksefisk, niøyer, ulker og karpefisk.

Vi har ikke foretatt egne feltregistreringer i denne kartleggingen, men presenterer data som ligger tilgjengelig på Artsdatabanken. Både vann med bestander av ferskvannsfisk og anadrom fisk er tidligere klarlagt. I tillegg er noen fisketomme vann/tjern i området undersøkt i forbindelse med vurdering av kategori b). Ferskvannsforkomster er i dette prosjektet i all hovedsak lagt inn under prioriterte viltlokaliteter og vektet i denne sammenheng. Ånderelva/Gammelsæterelva er registret som anadrom lakseelv og det er registrert både laks, sjørørret og sjørøye i elva. Gjeskaelva har noe oppgang av sjørørret men det er usikkert om det er en reprodukerende bestand i elva.

4.2 Feltarbeidet

Størstedelen av feltarbeidet ble utført fra 5-9. juli 2009. Det ble også gjennomført feltarbeid (3-4 dager) i perioden fra april og juni. 30. september og 1. oktober ble det foretatt en undersøkelse av treboende sopp i utvalgte lokaliteter. I tillegg ble det forsøkt å fange ugler med hjelp av lyd og mistnett 10.-11. oktober. Feltarbeidet ble gjennomført av Ingve Birkeland, Bjarne Oddane, Gunnar Kristiansen og Geir Harald Dreyer.

4.3 Verdisetting

Alle lokaliteter er verdsatt i henhold til DN's håndbok nr 13 (Direktoratet for naturforvaltning 2007) som deler inn lokalitetene i lokalt viktige (C), viktige (B) og svært viktige (A) områder. Det er satt opp 5 kriterier for verdsetting av lokalitetene:

- Størrelse og velutviklethet (verdien øker med størrelsen og utviklingsgraden)
- Grad av tekniske inngrep (tekniske inngrep reduserer verdien)
- Forekomst av rødlistearter (verdien øker med antall og trusselgrad)
- Kontinuitetspreg (verdien øker med miljøets alder)
- Sjeldne utforminger (nasjonalt og regionalt)

Forekomst av rødlistearter er ofte et vesentlig kriterium for å verdsette en lokalitet. Siste norske rødliste ble offentliggjort i desember 2006 (Kålås m.fl. 2006), og denne innebærer en del viktige endringer i forhold til tidligere rødlistes. IUCN's kriterier for rødlisting av arter (IUCN 2004) ble da for første gang benyttet i rødlistearbeidet i Norge. Dette førte blant annet til at en del arter med store bestander, men som er i dokumentert tilbakegang, har blitt inkludert på rødlista. Retningslinjer fra Direktoratet for Naturforvaltning tilsier at en lokalitet med forekomst av en nær truet art skal minst ha lokal verdi (C), lokaliteter med en sårbar art og/eller flere nær truede arter skal ha minst verdi viktig (B), mens forekomst av en sterkt truet eller kritisk truet art gir grunnlag for verdi svært viktig (A). De nye rødlistekategoriene med forkortelser er (med engelsk navn i parentes):

- RE – Regionalt utryddet (Regionally Extinct)
- CR – Kritisk truet (Critically Endangered)
- EN – Sterkt truet (Endangered)
- VU – Sårbar (Vulnerable)
- NT – Nær truet (Near Threatened)
- DD – Datamangel (Data Deficient)

For øvrig vises det til Kålås m.fl. (2006) for nærmere forklaring av inndeling, metoder og artsutvalg for den norske rødlista. Der er det også kortfattet gjort rede for hvilke miljøer artene lever i og de viktige trusselfaktorer.

4.4 Leveranse

Data om de avgrensede naturtypelokaliteter og viltobservasjoner er beskrevet i faktaark henhold til disposisjonen som er skissert i DN håndbok nr 13 og DN håndbok 11. Kartfestede data i form av polygoner, linjer og punkter er også digitalisert inn i et geografisk informasjonssystem ved hjelp av programvaren QuantumGIS (www.qgis.org), og levert som shape-filer. Punktdata om rovvilt og hønsefugl er unntatt offentlighet og levert som vedlegg til denne rapporten.

5 NATURGRUNNLAGET

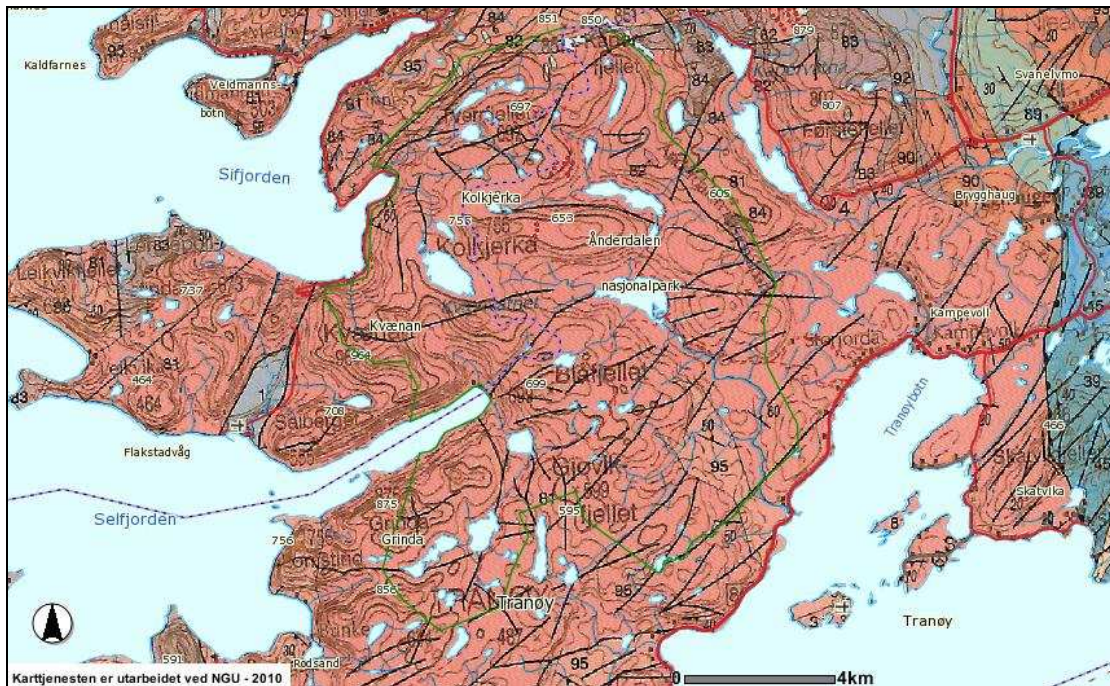
5.1 Topografi og bioklimatologi

Naturgeografisk er Ånderdalen nasjonalpark plassert i nordboreal og alpine vegetasjonssoner (Moen 1998). Videre er nasjonalparken hovedsakelig plassert i svakt oseanisk seksjon (Moen 1998). I vest stiger fjellene opp av havet og danner en klar oseanisk seksjon, mens man i øst delvis blir liggende i en regnskygge. Lokalt blir klimaet derfor betydelig mer kontinentalt i enkelte delområder i øst. I en større målestokk har imidlertid nasjonalparken et forholdsvis oseanisk klima, med potensial for en del arter med overveiende vestlig (kystnær) utbredelse. I henhold til NVE Atlas varierer nedbørsmengdene fra over 3000 mm i årsavrenning i nordvest til rundt 1000 mm i sørøst.

Topografisk har også nasjonalparken stor variasjon, fra alpine områder i vest hvor fjellene danner en vegg mot storhavet. Istinden, Kvænan og Luten er de høyeste fjellene som strekker seg mellom 800-900 m. o. h. Det er bratte lier som strekker seg oppover fjellene i vest, mens de på østsiden er preget av mest slake heier, u-daler, vide myrstrekninger og koller. For øvrig ligger mange vann av varierende størrelse i flere små og mellomstore vassdrag, mye myr, kystfuruskog og fjellbjørkeskog

5.2 Geologi

I henhold til NGUs berggrunnskart består berggrunnen i influensområdet av granitt og granodioritt (Fig. 5.1). Bergarter som granitt og granodioritt er svært harde, og gir sur jordvæske. Det er derfor stort sett ikke potensiale for basekrevende arter i nasjonalparken. Dette stemmer bra med det som ble observert i felt. Løsmassedekket kan imidlertid være med på å modifisere eller endre dette hovedinntrykket. Grove løsmasser utsatt for langvarig utvasking gir nesten alltid basefattig jordvann, mens innslag av skjellsand eller grunnvann med lang omløpstid kan gi basevirkning selv om berggrunnen er fattig.

Figur 5.1. Berggrunnskart over Ånderdalen Nasjonalpark. Hele nasjonalparken har berggrunn bestående i all hovedsak av granitt (lyserød). Kilde: Norges geologiske undersøkelse 2009, www.ngu.no

5.3 Kulturpåvirkning

En del av oppdraget var å finne samiske kulturspor/barkflekkingspor på trær. Spor av barkavskjæring (barkflekking) på furu er ikke tidligere kartlagt i Ånderdalen, men slike barkflekkingspor er godt kjent fra Dividalen i Troms (Elvebakk, A., Kirchhefer, A. 2005).

Det har aldri vært fast bosetting i Ånderdalen. Generelt kan man si at det har vært lite menneskelig aktivitet i nasjonalparken, sett bort fra bl.a. sjøsamer som hadde tilhold på Senja fra før 1600, og som brukte Ånderdalen til jakt- og fiskeområde. Det er noen kjente registreringer av samiske kulturminner, blant annet ”bogastillinger/buestillinger” i Gjeskadalen (Hans Peder Pedersen pers. medd).

I praksis betyr dette at det biologiske mangfoldet i den største delen av nasjonalparkens areal er lite preget av direkte menneskelig påvirkning (unntatt klimaendringer og langtransportert luftforurensning). Det må likevel nevnes at det har vært tømmerhogst i nedre deler av Ånderdalen. Tidligere tømmerhogst, beitetrykket fra tamrein og den påvirkningen som turgåere og jegere har på økosystemet er fåtallige faktorer som påvirker en arealmessig liten del av nasjonalparken. Når det gjelder reindrifta så virker det sannsynlig at stedvis hardt reinbeite kan ha påvirket vegetasjonen vesentlig i noen områder, noe som kan medføre at kulturbetingede arter får konkurransefortrinn, mens mindre beitetolerante arter går tilbake. Vi kjenner likevel for dårlig til både omfang av beite og virkninger på artsmangfoldet for å gi noen faglig vurdering av hvor viktig dette har vært, og er, for artsmangfoldet.

Det er etablert flere turstier i Ånderdalen nasjonalpark (figur 4.1). Det er et økt fokus på utmarkbasert reiseliv i regionen, og turløypa ”Senja på langs” har trolig økt antallet turgåere i nasjonalparken. Det er kun noen få hytter i nasjonalparken, innerst i Selfjordbotn, og noen ved den nordvestre delen av Sør-Kapervatnet. I tillegg er det en gamle og et gammelt naust ved Åndervatnet.

6 RESULTATER

6.1 Omtale av områder som ble prioritert i kartleggingen

6.1.1 *Ånderdalen langs begge sider av Ånderelva, spesielt langs stiene fra Hyttekroa og Gammelseter til Åndervatnet, samt rundt Åndervatnet.*

Langs stiene oppover Ånderdalen varierer vegetasjonen fra områder med større næringsfattige myrer med torvmoser, vanlige starrarter og torvull, til skogen som hovedsakelig består av kystfuruskog med et trivielt feltsjikt med blåbær og krekling som karakterarter. I fuktige sigområder langs bekker og myrkanter er det noe mer artsrik vegetasjon med for eksempel korallrot, svarttopp, mjøduert, vendelrot og skogstorkenebb. Stien fra Hyttekroa går gjennom en høgstaudebjørkeskog med et belte av flommarkskog langs med bekken (lokalitetsnr 1927205). Enkelte steder er det bjørkeskog med et feltsjikt dominert av blåbær og skrubbær (figur 6.1). Rundt Åndervatnet går furuskogen over i en glissen bjørkeskog, med et feltsjikt bestående av blåtopp, blokkebær, skrubbær og enkelte områder med rome og noe einer. På sørsiden av Ånderelva/Gammelsæterelva veksler vegetasjonen mellom furuskog på de tørre ryggene og bjørk og flommarkskog som overtar langs med elva og bekkene. Det ble avgrenset en høystaudebjørkeskog på sørsiden av elva (lokalitetsnr 1927200) hvor det var en god del læger og det ble observert flere sjeldne vedboende sopp som tannsopp og blødende kjuke som ble funnet på en grov, middels nedbrutt læger. I tillegg ble det registrert epifyttiske lav som skrubbenever, grynvreng og lodnevrenge. Det ble også registrert 3 ulike arter myxomyceter og en liten ikke-lichensiert knappenål. Det er stort potensiale for å finne flere sjeldne vedboende sopp og kryptogamer i lokaliteten. Fuglefaunaen var artsrik og det ble blant annet observert jernspurv, grå fluesnapper, bjørkefink, løvsanger, spurvehauk, dvergspett og tretåspett.

Figur 6.1 Åpen bjørkeskog, blåbær og skrubberutforming langs stien fra Hyttekroa. Foto: Inge Birkeland.

Figur 6.2. Åpen fjellbjørkeskog vest for Åndervatnet. Vuopmevarri og Skoglifjell i bakgrunnen. Foto: Inge Birkeland.

Figur 6.3. Spettehull i gammel malm-furu på nordsiden av Gammelsæterelva. Skogen er dominert av krekling og blåbær.

6.1.2 Gjeska, med vekt på Gjeskadalen

Nasjonalparken starter et stykke ovenfor fylkesveien i Gjeskebotn. Generelt består dalen av mosaikk med fattige nedbørsmyrer og omkringliggende bjørkeskog. Feltsjiktet i bjørkeskogen består i all hovedsak av trivielle utforminger med arter som blåbær, blokkebær, finnskjegg, småmarimjelle, og noen områder med strutseving, hengeving og fugletelg. Midt i dalen renner Gjeskaelva og den renner i en stor foss midt i dalen. Langs med elva er det enkelte rikere partier med vierkratt bestående av sølvvier, grønnvier og svartvier. I nedre del av dalen like innenfor nasjonalparkgrensen er det en elveslette med tydelige spor av gammel bruk av området til slåtte- og beitemark. Iht. Hans Peder Pedersens gjengivelse av samtaler med Leif Nilsen (84), som er født og oppvokst i Vikan, som Gjeska ligger under og har dette området vært brukt i generasjoner. Leif Nilsen presiserer at området fra havet og opp til Gjeskefossen kalles Gjeskebotn. Området ovafor fossen, hvor det bl.a. ligger 3 vatn, er Gjeskedalen. I Gjeskedalen hadde sauene fra Vikan, Finnes og Sifjord fast beiteområde. Her ble de hentet om høsten og jaget hjem. Det har ikke vært noen form for slåtteaktivitet i dette området, men folk fra nærområdet fisket i vatnene. Jaktterrenget her og bakover mot Tverrfjellet er velkjent og mye brukt, også i dag. Både villrein (tidligere) og tamrein har beitet i området. I fjellsida mot vest går det svært synlige ”reinstier” og langs denne er det anlagt en rekke bogastill (uviss alder) (Hans Peder Pedersen pers.med). I Gjeskebotn var det slåtteland nedenfor dagens fylkesvei og slåttemark oppover langs elva mot Gjeskefossen. Et stykke oppe i botn var det også tidligere ei høyløe. Ei annen høyløe sto i området sør for elva, inne i

dagens plantefelt av gran og furu like ovafor fylkesveien. Lokalteten ble avgrenset som en naturtyperlokaltet (lokalitetsnr. 1928202).

Figur 6.4. Gammel slåtte/beitemark i Gjeskebotn. Gjeskafossen i bakgrunnen. Foto: Ingve Birkeland.

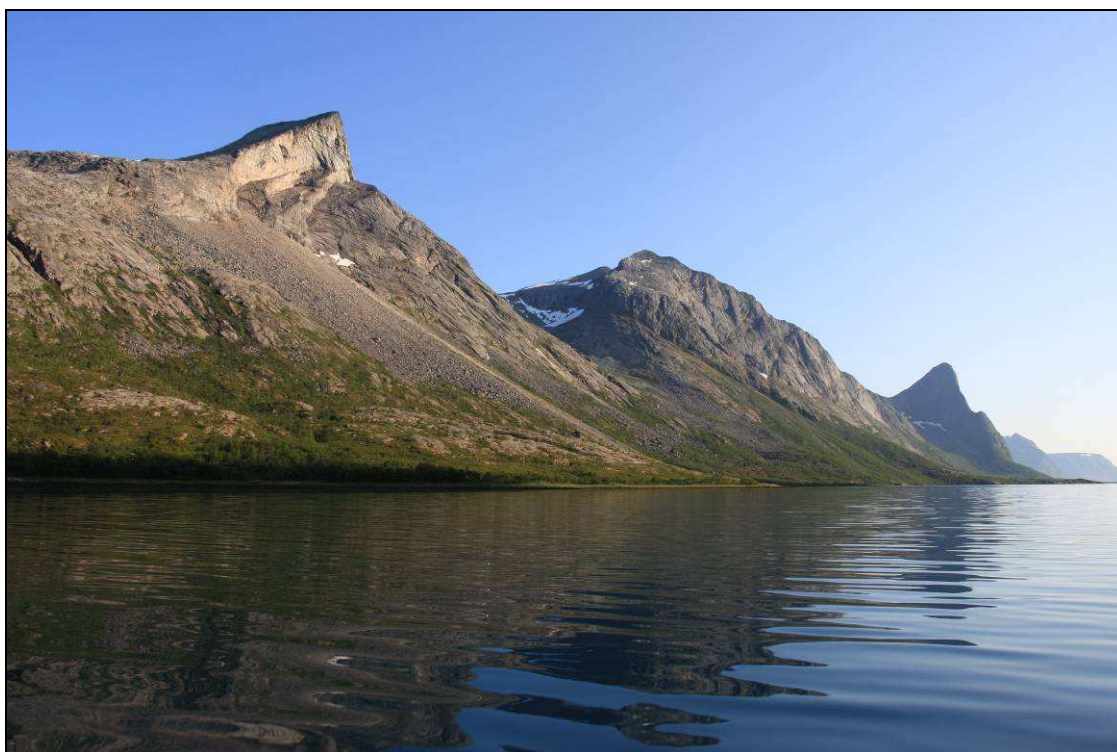
Figur 6.5. Gjeskafossen i vårflom. Tydelig fossesprutsone gir potensiale for fuktrevende moser og lav. Myrene er fattige nedbørsmyrer hvor torvmoser, finnskjegg og krekling dominerer. Foto: Ingve Birkeland

6.1.3 *Selfjordbotn, spesielt området rundt hyttene, men også omland som har vært i bruk i tilknytning til aktivitet i Selfjordbotn*

I Selfjordbotn var det en forholdsvis smal strand, men med en fin soneinndeling. Det ble avgrenset en naturtypelokalitet her (lokalitetsnr. 1927200). Området er lite brukt, men benyttes av eierne av hyttene i Selfjordbotn. Der er plantet en god del gran i den nordlige delen av Selfjordbotn. Det er også et belte med flommarkskog som ligger på begge sidene av bekken som renner ut midt i Selfjordbotn. Det er et frodig feltsjikt i flommarkskogen og noe død ved. Flommarkskogen ble avgrenset som en verdifull naturtype (lokalitetsnr. 1927201).

Figur 6.6. I Selfjordbotn var det en forholdsvis smal strand, men med en fin soneinndeling. Ettårige meldesamfunn, strandarve og gulfrøstjerne. Foto: Bjarne Oddane

Figur 6.7. Fjellene Luten, Grinda og Lomstinden med sørvest-vendte rasmarker. Foto: Ingve Birkeland

6.1.4 Stien på tvers av nasjonalparken, fra Gjeska via Sør-Kapervatnet og Åndervatnet til Ånderdalen

Generelt var vegetasjonen fattig og triviell. Det første strekket fra Gjeska og oppover på nordsiden av Kolkjerka var sørvendt og hadde en liten sørvendt bjørkeskog med innslag av enkelte varmekjære høgstauder som kranskonvall, skogstorkenebb, vendelrot og hengeaks. Oppover mot Kolkjerka og Kaperskardet var vegetasjonen dominert av kysthei med vierkratt av sølvvier og grønnvier. Enkelte områder er preget av snø, fjell og blokkmark med lite vegetasjon, men med innslag av hestespreng, fjellburkne, blåtopp og rome. Andre steder var det snøleier med mest musøre dverggråurt og fjellsnelle. Dominerende arter var blåbær, fugletelg, engsoleie, fjellburkne og skogstjerne. Av andre arter kan nevnes svarttopp, småtveblad, grønnkurle, rosenrot, fjellfiol, løvetann, fjelltimotei og fjellgulaks.

Figur 6.8. Utsikt nedover mot Gjeska. Fattig kysthei med vierkratt, blåbær, krekling og blokkebær dominerer med innslag av hestespreng, fjellburkne og fugletelg. Andøya lengst i bakgrunnen. Foto: Inge Birkeland.

Figur 6.9. Fra Kaperskardet nedover mot Kapervannet. Landskapsmessig en vakker U-dal med fjellbjørkeskog i dalsidene og vierkratt og finnskjegg og blåbær-blokkebær-utforming i feltsjiktet. Ingen sjeldne eller trua vegetasjonstyper ble registrert. Foto: Inge Birkeland.

6.1.5 Områder langs stien på langs av nasjonalparken merket av Troms turlag, fra Istind til Sør-Kapervatnet.

Langs stien fra Istind og ned mot Åndervatnet var vegetasjonen generelt fattig og triviell. Istind og første strekket nedover mot Tverrfjellet var dominert av snø, bart fjell og blokkmark med lite vegetasjon. Vegetasjonen gikk gradvis over til kreklinghei, men med en del fjell i dagen. Enkelte steder var det snøleier med musøre og hestespreng som vanligste arter. Innslaget av blokkebær ble større etter hvert som en beveget seg nedover i lia. I skråningen ned mot "244-vannet" ved munningen av Tverrdalen var det et parti med litt mer artsrik vegetasjon (33W 0589903 7684733). Mengdearter her var blåbær, fugletelg, engsoleie, fjellburkne og skogstjerne. Av andre arter kan svarttopp, småtveblad, grønnskulle, rosenrot, gulaks, løvetann, fjelltimotei og gulaks nevnes.

Figur 6.10. Fra Istind og første strekket nedover mot Tverrfjellet var landskapet dominert av snø, fjell og blokkmark med lite vegetasjon.

Figur 6.11. Kreklinghei ved Tverrfjellet.

6.1.6 Områder langs stien på langs av nasjonalparken merket av Troms turlag, fra Reinlivatnet via Åndervatnet.

Stien fra Reinlivatnet går i stor grad i overgangen mellom lavalpint og mellomalpint vegetasjonsbelte. Vegetasjonen er artsfattig og består hovedsakelig av lite næringskrevende arter som blåbær, krekling, blokkebær, fjellgulaks og finnskjegg. Skogen består i all hovedsak av krokete fjellbjørker med vierkratt og enkeltstående rognetrær. Det ble registrert lirype, lappspurv, linerle, strandsnipe, rødstilk, ringtrost og gråtrost langsmed stien. Det ble ikke registrert sjelden eller trua vegetasjonstyper mellom Reinlivatnet og Åndervatnet.

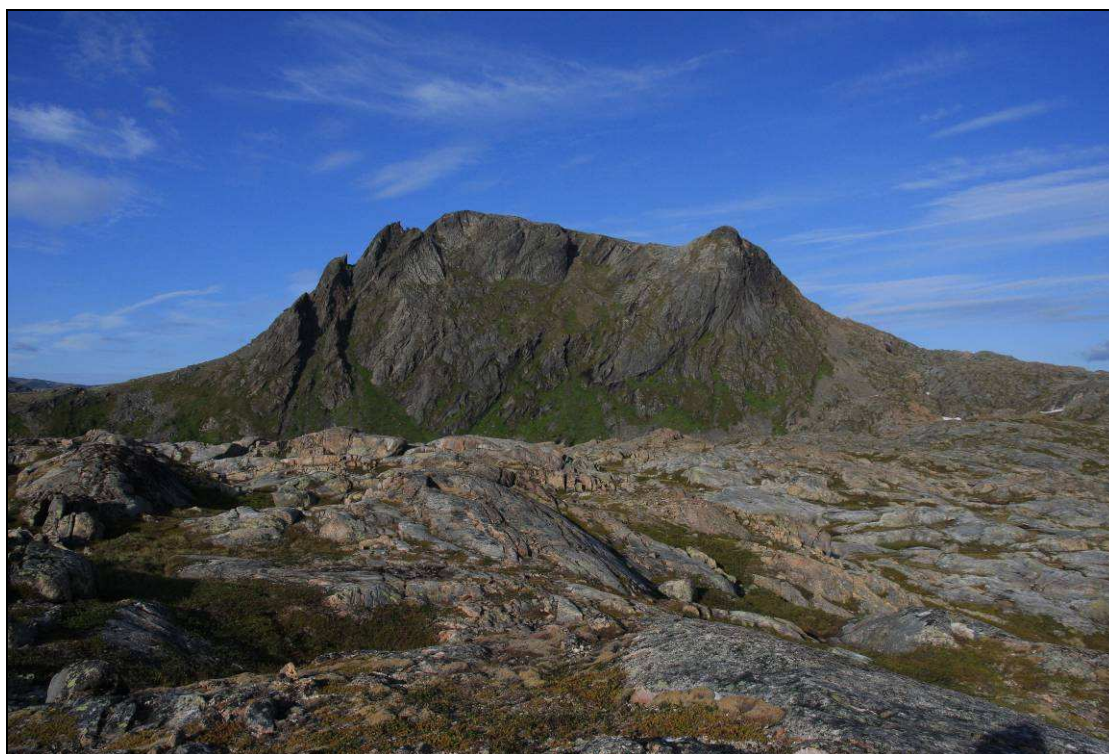
Figur 6.12. Lutvatnet med stien til Reinlivatn i bakgrunnen. Foto: Ingve Birkeland.

Figur 6.13. Oversiktsbilde av Åndervatnet og Blåfjellet i bakgrunnen til høyre hvor turløypen går videre mot Lutvatnet og Reinlivatnet. Foto Ingve Birkeland.

6.1.7 Områder langs gammel sti på sørsida av Kolkjerka, fra Gjeska til Åndervatnet

Fra Gjeska går det en gammel sti på sørsiden av Kolkjerka og ned til Åndervannet. Ved Gjeska er det spredte områder med bjørkeskog, men det er store områder uten vegetasjon hvor granitten ligger opp i dagen. Den sure bergrunnen fører også til at vegetasjonen er triviell og artsfattig med finnskjegg, blokkebær, blåbær, enkelte områder med hestespreng og fugletelg. Fra skaret øst for Kvænvatnet går vegetasjonen gradvis over til en fuktig kysthei med bjørkeskog og fattige nedbørsmyrer. I noen av de fuktige sigene og ved bekkene i området er det enkelte spredte vierkratt med sølvvier, grønnvier, svartvier, ullvier og enkelte rognetrær.

Figur 6.14. Kolkjerka sett fra sør. Sur bergrunn gir lite grunnlag for rikere vegetasjonstyper. Store områder med bart fjell og artsfattig vegetasjon hvor finnskjegg og krekling dominerer. Foto Ingve Birkeland.

Figur 6.15. Kvævatnet og Kvænan i bakgrunnen sett mot sør. Sur berggrunn gir lite grunnlag for rikere vegetasjonstyper. Store områder med bart fjell og artsfattig vegetasjon. Foto Ingve Birkeland.

6.1.8 Sørfjellan

Sørfjellan ble ikke prioritert kartlagt. Fra Istind ga området et inntrykk av å bestå av mye blokkmark og med sparsomt vegetasjonsdekke. Sammenholdt med kjennskapen til berggrunnen i området ble derfor området ikke prioritert under dette feltarbeidet. Sannsynligheten for at det skal foreligge sjeldne eller truede naturtyper vurderes å være veldig liten.

Figur 6.16. Sørffjellan i bakgrunnen sett mot nord. Hard berggrunn gir surt jordsmonn og trivielle vegetasjonstyper. Store områder med bart fjell og artsfattig vegetasjon. Foto Ingve Birkeland.

6.1.9 Trolldalen

Gammel fin bjørkeskog med frodig feltvegetasjon dominert av storbregner med innslag av stauder som kranskonvall og skogmarihånd. Noe død ved – både liggende og stående. (Se vedlegg 2, Lokalitet 1927209).

Figur 6.17. Fra Trolldalen. Foto: Bjarne Oddane.

6.1.10 Gjeska langs fjorden

Langs fjorden ved Gjeska er det også store områder med bart fjell. Det er bjørkeskog som dominerer i de tresatte områdene. Feltsjiktet består av blåtopp, stri kråkefot, hestespreng, kvitlyng, finnskjegg, fugletelg, tyttebær og blokkebær. Blåbær og krekling dominerer, men med stort innslag av finnskjegg.

Figur 6.18. Gjeska langs fjorden har trivielle utforminger av bjørkeskog med blåbær og krekling i feltsjiktet. Foto: Ingve Birkeland.

6.2 Viktige naturtypelokaliteter og viltlokaliteter i Ånderdalen nasjonalpark

Arbeidet har ført til avgrensning av 11 naturtypelokaliteter i Ånderdalen Nasjonalpark. Av disse er det 3 prioriterte viltlokaliteter med verdi A, 4 med verdi B og 4 med verdi C. Flere områder har blitt oppsøkt uten at det ble avgrenset noen naturtypelokalitet. I tillegg har arbeidet ført til avgrensning av 15 viltlokaliteter. Av disse er det 3 lokaliteter med verdi A, 9 med verdi B og 4 med verdi C. Se for øvrig vedlegg 2 og 3 for nærmere beskrivelse av disse naturverdiene.

Ånderdalen nasjonalpark ligger i både Torsken og Tranøy kommuner og har store arealer av utilgjengelige fjellområder og kystlinjer uten vei- og båtforbindelse. De fleste områdene som har potensiale for verdifulle naturtyper ligger konsentrert i selve Ånderdalen nedenfor tregrensen. Naturtypelokalitetene som ble avgrenset i denne kartleggingsrunden er fordelt på høyproduktive skoger langs Ånderdalvassdraget, og en del kystfurulokaliteter i samme område. En havstrandslokalitet og én skogslokalitet ble avgrenset i Selfjorden. I tillegg ble en slåttemark-beiteeng lokalitet i Gjeskebotn avgrenset.

Flere rødlistede arter innenfor lav og vedboende sopp ble påvist, men det ble ikke registrert sjeldne eller rødlistede karplanter. I flommarksskogene langs Gammelsæterelva/Ånderelva ble det observert hekkeplasser for tretåspett og dvergspett. Flere dagrovfugler hekker i nasjonalparken og det ble også registrert hekkende haukugle. Både spurveugle og perleugle ble registrert ropende vår og høst og det er derfor rimelig å anta at disse også hekker i nasjonalparken. I tilknytning til våtmarkssystemet ble det gjennomført feltregistreringer av hekkende storlom, strandsnipper, gluttsnipper, stokkand og krikand. Det ble ikke registrert horndykker eller brusfugl i 2009. Dette er arter som tidligere er registrert hekkende i nasjonalparken.

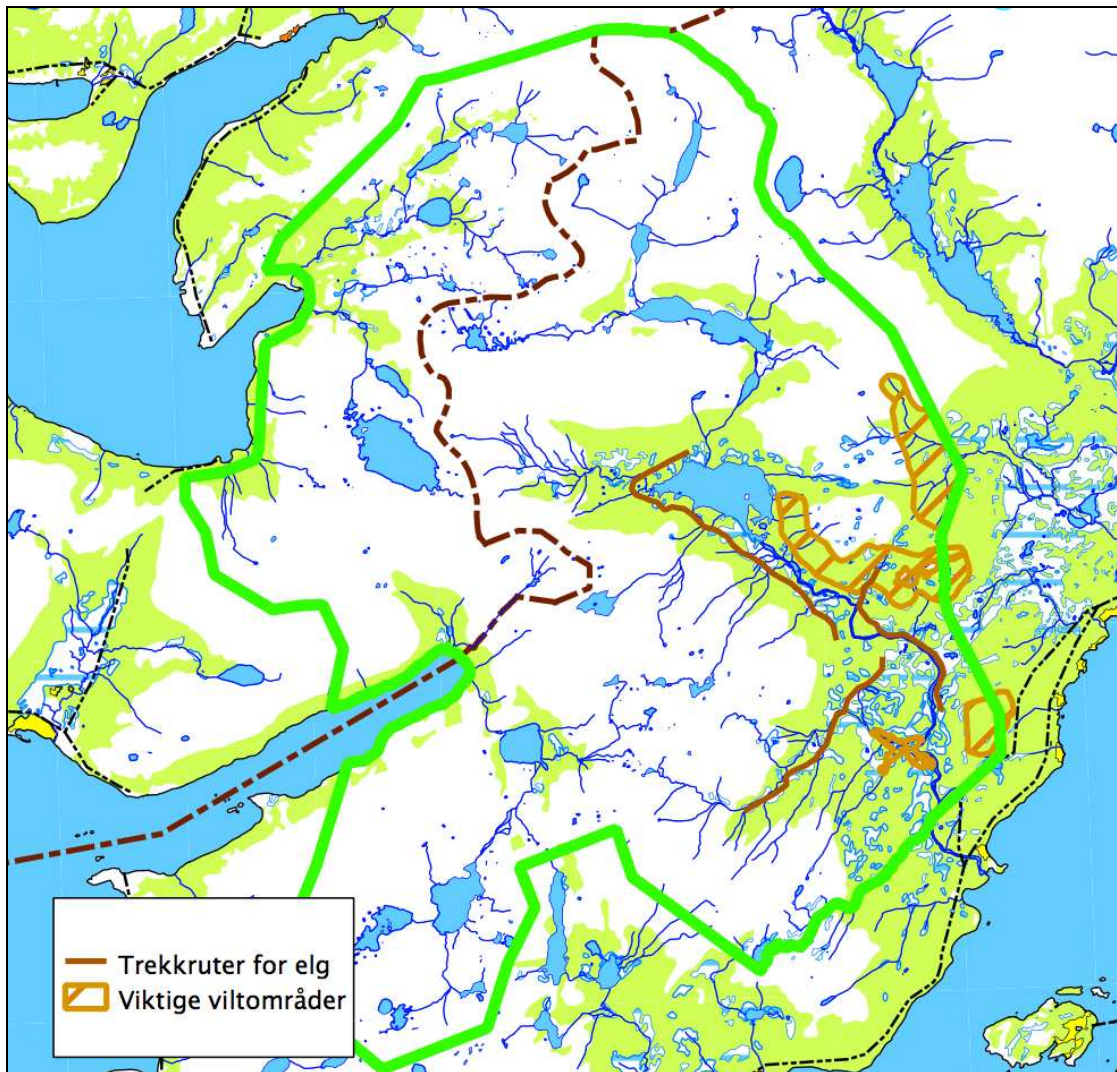
Det ble registrert ett spillområde for orrfugl, fire potensielle leikplasser for storfugl hvor det var mye tråkk og avføring i lokaliteter som kjennetegner foretrukne leikområde. Det ble ikke observert leik, men det ble observert tiur og røy i området. I tillegg ble det registrert viktige hekkelokaliteter for dvergspett, tretåspett, storfugl, storlom, haukugle, havørn, hønsehauk, tårnfalk, jaktfalk og flere barskogfugler som sidensvans og furukorsnebb.

Det er en relativt ung elgbestand i nasjonalparken. Det ble registrert flere trekkruiter i dalsystemene. Det var ikke nevneverdig beiteskader på foryngelsen av furu, men derimot var det enkelte områder med en god del beitekader på rogn, selje og vier.

Tabell 1. Sammenstilling av vilt punkt og prioriterte villtlokaliteter i Ånderdalen nasjonalpark.

Lok.nr	Art/artsgruppe	Funksjon	Årstid*	Vekt	Verdi
1927206	Orrfugl	Spill-parringsområde	Vå/S	2	C
1927207	Storfugl	Spill-parringsområde	Vå/S	3	B
1927208	Storfugl	Spill-parringsområde	Vå/S	3	B
1927210	Storfugl	Spill-parringsområde	Vå/S	3	B
1927211	Spetter/hønsefugl/rovfugl	Hekkeområde-leveområde	Vå/S/H/Wi	4	A
1927212	Spetter/hønsefugl/rovfugl	Hekkeområde-leveområde	Vå/S/H/Wi	4	A
1927214	Hønsehauk	Hekkelokalitet	Vå/S/H/Wi	4	B
1927215	Havørn	Hekkelokalitet	Vå/S	3	C
1927216	Jaktfalk	Hekkelokalitet	Vå/S	4	B
1927217	Haukugle	Hekkelokalitet	Vå/S/H/Wi	2	C
1927218	Storlom	Hekkelokalitet	Vå/S/H	3	B
1927219	Storfugl	Spill-parringsområde	Vå/S	3	B
1927220	Spetter/hønsefugl/rovfugl	Hekkeområde-leveområde	Vå/S/H/Wi	4	B
1927221	Spetter/hønsefugl/rovfugl	Hekkelokalitet-leveområde	Vå/S/H/Wi	5	A
1928200	Havørn	Hekkelokalitet	Vå/S	3	C

* Vå = Vår, S = Sommer, H = Høst og Wi = Vinter (forkortelser i hht. Vilthåndboka)

Figur 6.19. Kart som viser prioriterte viltlokaliteter i Ånderdalen Nasjonalpark. Grønn strek viser nasjonalpark avgrensning. Lysebrune avgrensinger viser prioriterte viltlokaliteter som viste seg å ha en verdi i henhold til metodikken i DN's håndbok nr. 1, mørke brune linjer er trekkruiter for elg.

6.3 Samiske kulturminner i Ånderdalen Nasjonalpark – kulturmodifiserte trær

Under feltarbeidet var det fokus på å finne spor på trær som kunne være samiske kulturminner. Slike barkflekkingsspor har Arve Elvebakk og Andreas Kirchhefer påvist i Dividalen. De har i tillegg gjort omfattende litteratursøk for å finne ut hva den historiske bakgrunnen til barkflekkingen er. Det er mest sannsynlig spor som stammer fra samer som foretok barkflekkingene til ulike formål. Slike trær er kalt "kulturmodifiserte trær" (KMT). Elvebakk og Kirchhefer redegjør for de ulike typene av kulturmodifiserte trær (9 typer). For nærmere beskrivelse av disse henvises det til Elvebakk og Kirchhefer (2005). Vi registrerte kun to gamle furustokker med tydelige sage/huggespor som vi vurderer som potensielle kulturminner. Dette må derimot undersøkes nærmere av kompetente fagfolk.

Figur 6.20 To kulturmodifiserte trær på Storholtet. Foto: Ingve Birkeland

7 Rødlistede arter

7.1 Generelt

Det er her ikke gjort forsøk på å få en total oversikt over rødlisterarter i Ånderdalen nasjonalpark, men for organismegruppene karplanter, lav, moser, sopp og insekter er det pr 31.03.2010 kjent i alt noe over 20 rødlisterarter i nasjonalparken. I tillegg har vi kjennskap til flere rødlistede fuglearter (10). Det er registrert et fåtall rødlistede arter karplanter. Kartleggingen i 2009 førte til registrering av et større antall rødlistede sopp og lav, mens det bare er påvist et fåtall rødlistede moser og virvelløse dyr så langt. Det er nok likevel innenfor disse organismegruppene (ikke minst sopp og virvelløse dyr) den største økningen vil komme hvis en får gjennomført mer omfattende undersøkelser.

Artskartet (Artsdatabanken 2010) hadde pr 03.03.2010 5 registrerte funn av rødlisterarter. Grunnen til at såpass få av disse gamle funnene ikke er lagt inn i Accessdatabasen som er brukt for nasjonalparken, er at stedfestingen gjennomgående har vært ganske grov og unøyaktig. Det er likevel grunn til å regne med at mange av forekomstene ligger innenfor kartlagte lokaliteter (for eksempel de mange funnene som er gjort langs fjorden fra Hyttekroa og vestover mot Åndervatnet). På den andre siden så er det nok også en god del rødlisterarter som ikke er fanget opp, og vår

kartlegging gir sterke indikasjoner på at det er flere verdifulle miljøer å finne i nasjonalparken).

7.2 Vilt

Vi registrerte flere rødlistede fuglearter i nasjonalparken. Jaktfalk, hønehauk, tretåspett og dvergspett hekker alle i nasjonalparken. I tillegg er det registrert flere andre rødlistede fuglearter tidligere.

Tabell 2. Viltarter på den norske rødlista (Kålås et al. 2006) som inngår i viltkartleggingen i Ånderdalen nasjonalpark.

Norsk navn	Latinsk navn	Rødlistekategori
Jaktfalk	Falco rusticolus	NT
Hønehauk	Accipiter gentilis	VU
Kongeørn	Aquila chrysaetos	NT
Varsler	Lanius excubitor	NT
Brushane	Philomachus pugnax	DD
Horndykker	Podiceps auritus	EN
Sangsvane	Cygnus cygnus	NT
Storlom	Gavia arctica	VU
Fjellvåk	Buteo lagopus	NT
Tretåspett	Picoides tridactylus	NT
Dvergspett	Dendrocopos minor	VU
Bergirisk	Carduelis flavirostris	NT
Steinskvett	Oenanthe oenanthe	NT

7.3 Virvelløse dyr

Vi registrerte svært lite virvelløse dyr under eget feltarbeid, og det har vært begrenset med undersøkelser også tidligere. Artskartet (Artsdatabanken 2010) viser at Norsk Entomologisk Forening ved Arne Fjellberg foretok registreringer av invertebrater i 1986 ved Skoglifjellet i Ånderdalen.

7.4 Karplanter

Innen denne gruppen er det dokumentert bare en art, nemlig huldreblom (NT) med funnsted i Ånderdalen nasjonalpark.

7.5 Lav og moser

Ånderdalen ser ut til å ha høy diversitet av lav. Funn av flere arter knappenålslav (Orden: *Caliciales*) i Ånderdalen tyder på et miljø preget av områder av eldre skog med død ved. For eksempel er hvitringnål (*Calicium glaucellum*) en art som trives på dødt trevirke, da oftest høgstubber av både bartrær og løvtrær. Den har blitt registrert

flere plasser i indre deler av Nord-Norge, men ikke så langt vest som Ånderdalen. Dette gjelder også den mer nordlige gullringnål (*Calicium trabinellum*) som også ble funnet her. Det mest oppsiktsvekkende funnet er dog den mindre vanlige arten langnål (*Chaenotheca gracillima*) som har status som nær truet (NT) i rødlista. Funnet av langnål indikerer en fuktig skog med grove trær og mye død ved i ulike nedbrytningsstadier. Arten er også meget sårbar i forhold til forandring i luftfuktighet og habitatreduksjon.

Det er også gjort funn av en god del næringskrevende lavarter på trær, slik som de relativt vanlige artene skrubbenever (*Lobaria scrobiculata*), grynvreng (*Nephroma parile*) og lodnevrenge (*Nephroma resupinatum*). Disse foretrekker såkalte rikbarkstrær, slik som osp og rogn, og vokser ofte på noe fuktige og skyggefulle steder. En indikasjon på at det er områder med godt utviklet fjellnær skog med god kontinuitet er funnene av granseterlav (*Hypogymnia bitteri*), som er en relativt sjelden art i nord, samt den mer vanlige storvreng (*Nephroma arcticum*) som foretrekker fuktige fjellnære skogsområder. Kun tre arter av skjeggjav (*Bryoria*) ble observert, men sannsynligheten for at mange er oversett er betydelig, da de gjerne vokser høyt opp i trærne og er vanskelig å artsbestemme i felt. Den gamle skogen i Ånderdalen har nok et stort potensiale for å inneha flere arter både av skjeggjav og strylav (*Usnea*). Furuskjegg (*Bryoria fremontii*), som ble funnet, foretrekker tørre åpne områder, mens bleikskjegg (*Bryoria capillaris*) som ble funnet i et sidensvansreir, oftest vokser noe skyggefullt.

Indikatorverdien i de observerte lavforekomstene gjør at en kan konkludere med at de undersøkte områdene er preget av skoger med høy variasjon hva angår luftfuktighet, fra flommarksskog til tørr og åpen skog via skyggefull skog til godt utviklede fjellskoger. Også når det gjelder kontinuitet og variasjon i treslag (fattigbarkstrær og rikbarkstrær) er åpenbart variasjonen stor. Særlig funnene av knappenåslaver gir et inntrykk av områder med gammel skog. Mer omfattende undersøkelser av organismegruppen lav har stort potensiale for å dokumentere sjeldne og rødlistede arter fra spesielt flommarksskoger og gamle ospeholt.

7.6 Sopp

7.6.1 Faglig omtale av rødlisteartene og nærmere beskrivelse av funnene

***Antrodia albobrunnea* (Rom.) Ryv. - Brun hvitkjuke**

Rødlistet som nært truet (NT) i Norge.

Ble registrert én gang på et grovt, mye nedbrutt læger ved Åndervatnet-Voupmevarre og tre ganger på gamle, store og middels til mye nedbrutte furulæger på Storholtet.

En hvitaktig, resupinat kjuke som kan bre seg vidt utover undersiden av stokken. Etterhvert kommer det karakteristiske brune flekker på soppen. Sammen med den sterile hvite kanten gjøre dette soppen lett gjenkjennelig

Vokser overveiende på furu. Soppen er hovedsaklig knyttet til sene nedbrytningsstadier og store stokker. Typisk finnes den under stammer som ligger helt inntil bakken (i hulrom og lommer). Særlig finner en arten under meget gamle tildels harde vrifurustokker i områder med mye død ved av sene nedbrytningsstadier. Den kan ha en dårlig spredning over store avstander. Arten er vanligst i åpen, tørr, kontinental gammelskog.

Er overalt sjelden utenom de kontinentale områdene av Norge. Virker lokalt vanligere lenger nordover, spesielt i kontinentale områder. Arten er rødlistet i Norge, Finland og Sverige. I Sverige er den sjelden sør for Norrland. Ellers i Europa er dette en meget sjelden art og den er foreslått å få et vern gjennom Bern Convention fungal list.

Brun hvitkjuke vurderes som nært truet på rødlista fordi tilknytningen til gammelskog er så tydelig og fordi det vurderes at populasjonen er gått tilbake på bakgrunn av tap av leveområder og habitater de siste årtiene. Arten synes å være en god indikatorart på gammel furuskog med kontinuitet i død ved.

Er tidligere registrert fra omtrent 6-7 lokaliteter i Troms og som vanlig i Reisadalen ved Imo og Dividalen i gammelskogspreget furuskog. I NSD er det i tillegg 9 funn fra Nord-Norge. Den er blant annet funnet flere ganger i gammelskog i Anarjohka nasjonalpark.

Oligoporus hibernicus (Berk. & Broome) Gilb. & Ryv.

Rødlistet som nært truet (NT).

Ble funnet på undersiden av en relativt mye nedbrutt furustokk av middels stor dimensjon på Storholtet.

Er en ofte vidt utbredt tynn, flattrøkt kjuke der kanten ofte rulles innover med alderen. Soppen er hvit til kremfarget. Forekommer i Norge på barved, både furu og gran, oftest furu og ofte i litt åpen skog som er dominert av dette treslaget.

Funnet spredt, men meget sjelden i hele Skandinavia og synes ikke å ha noen spesiell nord/sør-preferanse. Er registrert spredt i Sentral-Europa, men er overalt meget sjelden. Forekommer svært sjelden også i Nord-Amerika.

I NSD er det registrert 76 funn av arten spredt på et femtitalls lokaliteter. Typisk er det at arten opptrer som svært lokalt sjelden (enkeltfunn). Den er bare registrert fra Anarjohka i Finmark (3 funn), mens den ikke er registrert fra Nordland. I Troms er den tidligere registrert fra 3 lokaliteter med gammelskogspreget; Kvæningen, Reisadalen og Dividalen

Arten er rødlistet både i Norge, Finland og Sverige. Det er ennå vanskelig å foreslå økologi og vern for arten, og det kan være at den skal splittes opp i flere arter da det forekommer en del økologiske og morfologiske forskjeller mellom enkelte ulike populasjoner.

***Oligoporus lateritius (Renv.) Ryv. & Gilb.* - Nordlig brunkjuke**

Rødlistet som Sterkt truet (EN) i Norge.

Arten ble registrert på siden av en middels nedbrutt furustokk mot stien omtrent 2 kilometer øst for Åndervatnet

Dette er en karakteristisk lys til hvit kjuke som danner smale hattebremmer. Den har en meget myk konsistens og soppen får raskt brune flekker på hatten som er hårete på oversiden.

Arten er registrert fra et 30 talls lokaliteter i Norge. Arten er tidligere funnet på tre lokaliteter i Troms foruten flere funn fra Dividalen i gammelskog. I Finnmark er den registrert flere ganger i Anarjohka i gammelskog, ingen funn fra Nordland.

Synes å være helt knyttet til furuvirke og vokser der på den bare veden. Det virker som arten særlig er knyttet til urskogspregete furuskoger. Fruktofiseringen kan være sesongavhengig. Fra Nord-Finland er arten beskrevet fra mer skyggefulle lokaliteter hvor fuktigheten er større enn i de tørreste furuskogstypene.

Det synes som arten er noe kresen, hyppigst forekommer den på middels store til store og middels til mer nedbrutte stokker. Det opptrer alltid fåtallig der den forekommer.

Soppen er funnet svært spredt i hele Sverige og Finland (meget få funn) med noe hyppigere forekomster i nord.

Arten er rødlistet i Finland og Sverige da den er relativt nylig definert som art og registrert så få ganger.

***Antrodia pulvinascens* (Pilat) Niemelä - Hvit ospekjuka**

Er klassifisert som nært truet (NT) i Norge og registrert fra omtrent 120 lokaliteter, oftest i rike ospelokaliteter på middels, gjerne grove stokker.

Hvit ospekjuka er en flerårig flat kjuka som bare av og til kan danne hattkant. Soppen kan bli meget stor (flere dm) og temmelig tykk (1 cm). Porene er først lyse, men blir etterhvert okerfargede og fremstår med et gyldent inntrykk på grunn av de nokså tette porene. Den smale kanten rundt fruktlegemet er ofte lys i kontrast til porene. Rørene er ofte lange og skiktete. I tørr tilstand vil kjøttet fremstå med en krittaktig, sprø konsistens.

Finnes oftest på grove ospestokker, en sjelden gang er soppen registrert på selje.

I Nordland er arten funnet på tre lokaliteter. I Troms er den bare funnet en gang i Dividalen, samt Løholtet i Målselv, foruten ospelokaliteten på Storholtet og lokaliteten

like utenfor nasjonalparken. Ospelokaliteter er i fylket svært dårlig undersøkt, derfor er det vanskelig å gjøre opp status for arten i Nord-Norge.

Antrodia macra –(seljekjuka –Sverige-)

Klassifisert som nært truet (NT) på rødlista.

Ble registrert to ganger på grove ospelæger på ospelokaliteten på Storholtet.

Seljekjuka er en liten ettårig kjuka som ofte vokser resupinat, men kan ha en antydning til hatt av og til. Som regel bare små fruktlegemer på noen få centimeter. Lys i fargen som ung, men blir mer lysbrun med alderen. Store, uregelmessige og kantete porer.

Funnet på et førtitalls lokaliteter i Norge, gjerne på selje i fuktige naturskogspregete flomskoger. Er bare registrert fire ganger fra Nord-Norge tidligere. Her er den tre av gangene registrert på grove osper.

I Sverige er den bare funnet drøyt tretti ganger på i overkant av tjue lokaliteter. Ellers vidt spredt, men ikke vanlig i Europa. Det anmerkes at det er viktig å ivareta osp og gamle seljer i blandingsskoger og generelt for å ta vare på arten.

Tubulicrinis hirtellus (Bourd.& Galz.)

Rødlistet som DD (datamangel).

Registrert på en gammel, stor og mye nedbrutt læger på Storholtet. Barksoppen har som oftest et temmelig unselig og tynt fruktlegeme. Overflaten er usammenhengende og utgjøres av utydelige små puter/pigger (kornansamlinger). Fargen fremstår som hvit til skitten gul hvis fruktlegemet er godt utviklet. Knyttet til barved. Finnes ofte på stokker som er brutt ned av rødrandkjuka (*Fomitopsis pinicola*).

Er funnet spredt i hele Skandinavia, og kan synes å ha en noe østlig utbredelse. Var tidligere bare kjent fra Sør-Trøndelag i Norge, men er senere registrert flere steder. Den er registrert til sammen 10 ganger i Norge hvor de fleste av disse funnene er fra kontinentale områder i Hedmark og Oppland.

Er i Nord-Norge tidligere bare funnet i gammelskog ved Imo i Reisadalen og i Dividalen (fire funn).

Kan være vanligere enn før antatt (på grunn av soppens uanselige størrelse er den vanskelig å finne). Preferansen til naturskog er nokså tydelig, og registreringene fra Nord-Norge der den synes å preferere store, mye nedbrutte stokker tyder på en tilknytning til gammel furuskog.

Chateoderma luna - Furuplett

Klassifisert som nært truet (NT) på rødlista.

Ble registrert 6 ganger på Åndervatnet-Voupmevarri og 10 ganger på Storholtet. Hovedsaklig alle funnene er fra gamle, avbarkete middels nedbrutte furulæger. Arten må betegnes som en karakterart i området.

Den lett gjenkjennelige barksoppen vokser på siden av som regel avbarkete, gamle og store furulæger. Kremfarget og tykk, med en lodden overflate. Kan bre seg utover større flater.

Er betegnet som en karakterart i kontinentale gammelskogspregete furuskoger og mange av registreringene i NSD er fra Engerdal/Rendalen i Hedmark og Karasjok. Habitatene og leveområdene til arten er gått tilbake de siste hundre årene på grunn av den harde beskatningen av furuskogene.

Phlebia Cornea - Hornbarksopp

Klassifisert som nært truet (NT) på rødlista.

Ble registrert to ganger på Storholtet. Funnet på store, middels nedbrutte furulæger. Karakteristisk barksopp som krøller seg i hop som tørr, voksaktig og tett overflate. En barksopp som synes å ha en kontinental utbredelse, og som er knyttet til gammelskog. Habitatene og leveområdene til arten er gått tilbake de siste hundre årene på grunn av den harde beskatningen av furuskogene. Registrert på i overkant av 50 lokaliteter i Norge med mange funn fra Anarjohka og Hedmark.

Hyphodontia curvispora

Klassifisert som sårbar (VU) på rødlista.

Arten ble registrert på en meget grov fururot/stubbe i bærlyngfuruskog med stor andel lauvtreinnslag like innenfor Ånderdalen nasjonalpark, nord- vest for Ånderelva. Det finnes bare et funn fra Nord-Norge tidligere fra Hattfjelldal. Dette er en barksopp som har relativt lange pigger som står ut av det vidt utbredte flattrykete fruktlegemet. Fargen er som regel besj til gulbrun. Har meget sterkt bøyde sporer som navnet viser til. Prefererer gammelskog. I omtalen til rødlista bemerkes det at soppen har krav til lang kontinuitet til dødt trevirke. Uklart geografisk utbredelsesmønster, men dette funnet er en klar nordgrense. Arten er ellers bare funnet et fåtalls ganger sør og øst i Europa. Arten er klassifisert som sårbar og bare funnet med enkeltfunn på et tjuetalls lokaliteter. Vurdert som akutt truet i Sverige med bare ett funn de siste 30 årene.

Hyphoderma griseoflavescens

Klassifisert i rødlista som datamangel (DD).

Arten ble registrert på en middels nedbrutt ospelæger i ospelunden på Storholtet. Arten er kjent fra 3 lokaliteter i Norge. To funn fra Kongsvikdalen i Lødingen i 1976 på selje i høgstaudeskog, på alm i Luster i 1978 og på osp fra Junkerdalsura i Saltdalen i 1988 (Norsk Soppdatabase). Svært sjelden, også rødlistet i Sverige. Status og trusselbilde

noe uklart, men åpenbart en meget sjelden art. Rødliste-basen angir habitat til eldre naturskogpreget/plukkhogd skog (med grove trær, mye død ved i ulike nedbrytningsstadier).

Arten kan ha en nordlig utbredelse og Karl Henrik Larsson beskriver arten som meget sjelden.

7.6.2 Omtale av enkelte sjeldne arter og spesielle funn

Sistotremella cf. perpusilla

Er ikke rødlistet fordi arten ikke var funnet i Norge før utgivelsen av rødlista. Arten er ikke beskrevet i barksoppfloraen (Corticiacea of northern Europe). Norsk soppdatabase angir et funn fra Vargangslia i Sør-Trøndelag fra 2006.

Arten ble funnet en gang på en mye nedbrutt gråorstokk i høgstaudevegetasjon inntil Gammelseterelva. Karl Henrik Larsson angir bestemmelsen som alternativt en ny art og konfirmerer kollektet nærmere.

Gloecystidiellum cf. kenyense

Vidt utbredt (utover stokken) kremfarget barksopp som ble funnet på en middels nedbrutt ospelæger av stor dimensjon på ospelokaliteten på Storholtet. Arten er ikke omtalt i Norsk Soppdatabase eller rødlistet fordi det ikke foreligger noe dokumenterte funn av arten fra Norge. Karl Henrik Larsson skriver likevel at arten kan være innrapportert (en gang) fra Norge tidligere. Er ikke med i barksoppfloraen (Corticiacea of northern Europe). Ble først beskrevet som ny art fra Kenya i 1987. Kollektet vil konfirmeres nærmere med bla DNA sekvensering.

Åpenbart en meget sjelden art i Norge.

Hyphodontia cf. borealis

Ble funnet på en middels nedbrutt ospelæger av middels stor dimensjon i ospebestanden på Storholtet. Larsson skriver at arten bruker å ha mer tydelige pigger og kollektet bør DNA-sekvenseres. Arten ble beskrevet som en ny art i 2000 av Kotiranta basert på en gjennomgang av nærstående *Hyphodontia*-arter, blant annet *H. tuberculata* og *H. sambuci*. Det foreligger ingen norske registreringer i Norsk Soppdatabase.

Arten vurderes i publikasjonen (Kotiranta 2000) å være en taiga-art med nordlig utbredelsestygdepunkt.

Hyphoderma cf. sibiricum

Hyphoderma sibiricum er en barksopp som har relativt få (39) registreringer inne i den nasjonale soppdatabasen. Synes å ha en østlig utbredelse. Er knyttet til ulike treslag, men finnes ofte på furu, og gjerne i gammelskog. Det foreligger bare to registreringer fra Troms og ellers 4 fra Nordland i Nord-Norge.

Soppen som ble registrert på en mye nedbrutt furustokk på Storholtet ble omtalt som et merkelig eksemplar av Karl Henrik Larson med avvikende mikroskopiske karaktertrekk. Den vil bli DNA-sekvensert for å fastslå artsavklaring.

Ceraceomyces cf. tessulatus

Arten er relativt vanlig og preferer ikke noen spesielle habitater eller substrat. Det individet som ble funnet på en grov bjørkelæger i frodig flomskog ved Ånderelva avvek imidlertid så mye på sporeformen fra den opprinnelige arten at den sjekkes nærmere, eventuelt med DNA-sekvensering.

Ascomycet sp.

Registrert på ospelæger på Storholtet. Gul liten, flat vedbodende art som kan være sjelden. Undersøkes nærmere av eksperter på gruppen.

Ascomycet sp.

Funnet ospelæger på Storholtet. Blek, grårosa ascomycetlignende sopp. Meget merkelig og flere eksperter har mikroskopert soppen uten å lykkes å artsbestemme individet eller ført den til slekt. Undersøkes nærmere, kan være svært sjelden.

7.6.3 Omtale av enkelte mer uvanlige arter og arter registrert med nye utbredelsesgrenser

***Physosporinus sanguinolentum* - Blødende kjuke**

Ny utbredelsesgrense, ny for Troms. Registrert på et grovt bjørkelæger i flommarksskog ved Ånderelva. Kun tre funn fra Nordland tidligere som eneste funn fra Nord-Norge. En ikke vanlig art (78 registreringer i Nasjonal soppdatabase) med et sørlig utbredelsestygdepunkt. Ser ut til å ha en utbredelse i kystnær frodig skog i Nord-Norge.

***Physosporinus vitreus* - Glasskjuke**

Registrert på et ospelæger på Storholtet. Ny for Nord Norge. En mer uvanlig kjuke (67 registreringer i nasjonal soppdatabase) som er noe knyttet til naturskogslokalteter. Har et tydelig sørlig utbredelsestygdepunkt.

***Phlebiopsis gigantea* - Stor barksopp**

Registrert på et furulæger på Storholtet. Ny for Troms. Lett gjenkjennelig barksopp som gjerne brer seg utover store flater. Er bare registrert en gang tidligere nord for Saltfjellet i Alta og ellers et funn fra Nord-Norge i Rana. En art som ser ut til å ha et sørlig utbredelsestygdepunkt.

8 DISKUSJON OG FORSLAG TIL VIDERE KARTLEGGING AV SOPP.

Innen organismegruppen sopp ble det til sammen registrert 19 arter poresopp og 68 arter barksopp på alle treslag i nasjonalparken. Det ble samlet mest på furu og dels på bjørk. På furu ble det funnet 5 arter poresopp og 35 arter barksopp. Artstettheten og artsrikdommen synes å være noe lavere i Ånderdalen enn i Reisadalen og Dividalen i indre Troms. Det ble funnet relativt få arter, og få arter per stokk ved sammenligning. Dette korresponderer delvis med andre undersøkelser på furu og gran fra sør i landet der artsrikdommen synes å stige fra humide til kontinentale områder.

En undersøkelse av vedboende sopp i naturskog av furu på Vettismoen i Sogn og Fjordane (Oldervik 2005) viser en stor diversitet av arter med mange rødlistearter. Dette kan karakteriseres som en kystnær furuskog selv om klimaet i indre Sogn er et overgangsklima mellom kyst og innland. Det er også gjort mange inventeringer i Aure naturreservat i Møre og Romsdal på furu. Denne furuskogen har et mer kystpreget klima. Poresoppartene langkjuke og lamellfiolkjuke som kan karakteriseres som sjeldne, men karakteristiske arter i indre Troms, er ikke funnet i disse områdene. Dette er felles for disse og Ånderdalen. Brun-hvit kjuke er også mindre hyppig på Vettismoen og Aure, men er en meget sentral karakterart i indre Troms. Den kontinentale rødlistearten taigapiggssopp (*Odonticum romellii*) som er registrert flere ganger i Dividalen ble ikke funnet på Vettismoen i Sogn og fjordane og Ånderdalen, men er også funnet i Aure. På grunn av klima og konkurransefaktorer kan det være slik at flere spesialister finner nisjer i mer kontinentale områder. Generelt brytes stokkene mer langsomt ned under slike forhold slik at enkelte spesialister finner egnede habitater. Den lavere artsrikdommen på kysten kan også ha årsak i spredningsbarrierer fra øst til vest.

Vanlige poresopper som hyllekjuke, fiolkjuke og vedmusling (bare ett funn av tannet fiolkjuke ble funnet i Ånderdalen) var fraværende i Ånderdalen. Flere vanlige karakterarter av barksopp i kontinentale furuskoger som *Resenicium furfuraceum*, *Phlebiella vaga*, *Amphinema byssoides* og *Sistotremastrum suecicum* manglet også. Disse artene (bortsett fra *Sistotremastrum suecicum*) er vanlige i Sogn og Fjordane og Aure. *Skeletocutis lenis* ble ikke funnet i Ånderdalen og ettårige *Oligoporus*-arter var nesten helt fraværende. Dette kan tyde på at furuskogen i Ånderdalen har karaktertrekk innenfor vedboende sopp som er forskjellig fra kontinentale områder i indre Troms. Grundigere undersøkelser i kystfuruskog bør gjennomføres før det konkluderes nærmere.

Det ble funnet en rødlisteart på furu i Ånderdalen som ikke er registrert ellers i hele Troms og Finnmark. Dette er *Hyphodontia curvispora* som er sterkt truet (EN) (se

omtale). Arten ble forøvrig funnet en gang på Vettismoen i Sogn og Fjordane. Videre er *Phlebia gigantea* som ble funnet en gang i Ånderdalen ikke funnet i indre Troms og bare en gang ellers i Troms og Finmark, i Alta. *Jaapia ocreoleuca* som også ble funnet en gang i Ånderdalen er ikke registrert på furu fra indre Troms, men er funnet flere ganger på Vettismoen og Aure.

Hyphodontia hastata som ble registrert som en karakterart i Ånderdalen er også en vanlig karakterart i Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal. Denne arten er sjelden i indre Troms og bare registrert med 86 funn i den nasjonale soppdatabasen. *Globulicium hiemale* er bare registrert med 67 funn i den nasjonale soppdatabasen, men var altså meget vanlig i Ånderdalen. Den er funnet mindre hyppig i indre Troms.

Rødlistede karakterarter for naturskog av furu med mye død ved som *Antrodia albobrunnea*, *Chaetoderma luna*, *Phlebia cornea* og *Phlebia cretacea* (tidligere rødlistet) er registrert som vanlige i både Ånderdalen og kontinentale furuskoger i Dividalen og Reisadalen. En annen karakterart som er vanlig i Ånderdalen og indre Troms er *Globulicium hiemale*. Ellers er karakterkjuken *Antrodia xanta* vanlig i begge områder. Her ligger det klare likheter mellom områdene.

En større undersøkelse fra Sørøst-Finland (Junninen 2007) viser at barksoppartene *Recenicium furfuraceum* og *Phlebiella vaga* var de klart vanligste artene. Andre vanlige arter var *Stereum sanguinolentum*, *Sistotremastrum suecicum*, *Hyphoderma setigerum* og *Phanerochaete sanguinea*. Alle disse er fraværende i Ånderdalen. Som tidligere nevnt er *Recenicium furfuraceum* også karakterart på Vestlandet, mens de andre er mindre vanlige. Karakterartene for Ånderdalen *Phlebia cornea*, *Phlebia cretacea*, *Hyphodontia hastata*, *Chaetoderma luna* og *Globulicium hiemale* var sjeldne (*Globulicium hieamle* manglet helt) sørøst i Finland. Disse er imidlertid ikke så uvanlige, bortsett fra *Hyphodontia hastata*, i indre Troms.

På bakgrunn av forutgående sammenligninger kan det virke som at furuskogen i Ånderdalen har enkelte trekk som er forskjellige fra indre Troms (kontinental furuskog) og andre kontinentale furuskoger (sørøst i Finland). Enkelte arter kan finnes eller synes å dominere mer i kystpreget furuskog mens flere andre arter er mindre hyppig eller mangler helt sammenlignet med kontinentale furuskoger. Likevel er trolig denne undersøkelsen for mangelfull til å konkludere om dette er særtrekk for en kystnær furuskog. Det bør gjennomføres inventeringer om våren da det kan finnes enkelte arter i kystfuruskogen som kan finnes hyppigere på denne årstiden. Dette avviker trolig fra kontinentale skoger der nesten alle fruktifiserer om høsten. Det bør også gjennomføres registreringer over mer enn en sesong for å fange opp den reelle diversiteten og alle artene. Tidligere undersøkelser (Kristiansen 1999) viser at variasjonen i fruktifisering, spesielt for sjeldent forekommende arter, kan være stor mellom ulike år.

Registreringene på Vestlandet har også hatt fokus på sopp på nedfalne greiner eller deler av flere hundre år gamle tørrgadd samt hatt fokus på tørr, gamle gadd som har falt til bakken. Dette er et spesielt substrat hvor en kan finne sjeldne spesialister. Det

er gjort funn av sjeldne rødlistearter på dette substratet. Videre undersøkelser i Ånderdalen bør også inkludere slike spesielle substrat og habitater.

På løvved ble det registrert mange uvanlige og rødlistete arter på osp. Til tross få undersøkte stokker, virket artsrikdommen å være høy. Dette treslaget er meget dårlig undersøkt i Nord-Norge, og det er behov for mer kartlegging innenfor denne naturtypen som har mange rødlistearter i nasjonal sammenheng.

På bjørk ble det registrert få arter og få sjeldne arter. Dette korresponderer med andre undersøkelser nasjonalt.

Oreskog har begrenset utbredelse innenfor nasjonalparken. I lia på sørøstsiden av Skoglifjell er det en lokalitet med begrenset utstrekning, men som har funn av en meget sjelden barksopp – *Sistotremella cf. perpusilla*

Løvskogen i Ånderdalen har arter som ikke er registrert fra indre Troms, blant annet *Physisporinus sanguinolentum* og *Physisporinus vitreus* som har sørlig utbredelse.

Det ble til sammen registrert 5 rødlistede poresopper og 5 rødlistede barksopper innenfor nasjonalparken. I tillegg ble 3 (i alle fall 2) meget sjeldne arter av barksopp registrert. Disse er funnet så nylig i Norge at de ikke har blitt gjenstand for rødlistevurdering ennå. Enkelte observerte barksopp har også tydelig avvikende karaktertrekk i forhold til den artene de er bestemt til. Materiale fra disse objektene DNA-sekvenseres for videre artsvurderinger i regi av Universitetet i Oslo.

Ånderdalen har stor verdi for biologisk mangfold innenfor pore- og barksopp selv om artsrikdommen (foreløpig) ikke synes å være så høy totalt sett. Begrenset habitatdiversitet i de undersøkte områdene kan være en viktig årsak til dette. Det bør derfor gjøres videre registreringer innenfor parken og i utvalgte områder utenfor nasjonalparken for å dekke flere typer habitater.

9 FORVALTNING OG VIDERE OPPFØLGING

9.1 Dagens kunnskapsnivå

Kunnskapen om det biologiske mangfoldet i Ånderdalen Nasjonalpark må sies å være forholdsvis begrenset. Riktig nok har det opp gjennom årene vært en rekke fagfolk som har besøkt nasjonalparken, og de har undersøkt ulike organismegrupper og miljøer. Konsentrasjonen har likevel vært forholdsvis ensidig rettet mot karplantefloraen (samt litt lav). Det meste av eldre data har samtidig såpass grov stedfesting og usikker status per i dag at de i liten grad er forvaltningsrelevante.

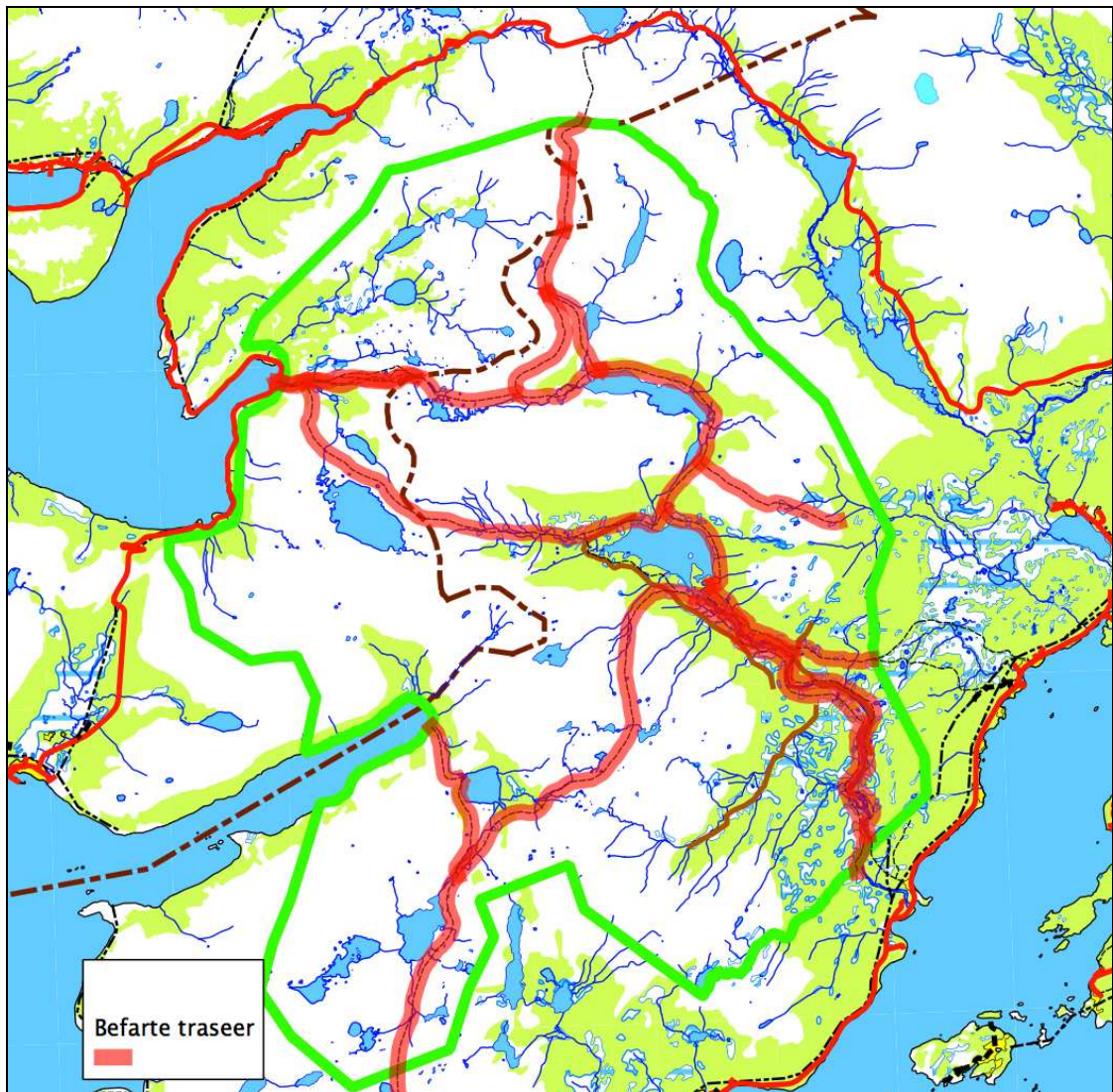
De viktigste stiene i Ånderdalen nasjonalpark ble befart sommeren 2009 (Fig. 6.1). Fremdeles må imidlertid noen deler av nasjonalparken fortsatt betegnes som relativt ukjent når det gjelder kunnskap om biologiske verdier. Dette gjelder særlig arealer i sør og nordvest. Kun helt lokale områder kan betegnes som godt kjent. En ganske smal

sone langs stiene er middels godt undersøkt, mens en bredere sone langs stiene har spredte undersøkelser, ved at en har oppsøkt de mest lovende vilt- og naturtypelokalitetene som er i nærheten av stiene.

Når det gjelder virvelløse dyr, som er en av de mest tallrike gruppene har en knapt begynt på kunnskapsoppbyggingen. Det finnes litt undersøkelser innenfor begrensede områder for moser, lav og sopp. For karplantefloraen har en derimot noe bedre oversikt over hva nasjonalparken har å by på, men selv innenfor denne relativt godt kartlagte gruppa så kan en forvente nye artsfunn for nasjonalparken ved framtidige undersøkelser.

I forhold til vilt og fugl er de fleste delene av nasjonalparken middels godt kartlagt. En mangler imidlertid nøyaktig kunnskap om lokalisering av spillplasser for skogsfugl i de delene av nasjonalparken som åpenbart har slike leiker. Direktoratet for naturforvaltning har signalisert at det skal være økt fokus på rødlistede arter, og i dette området vil det si spetter, lomer, horndykker, brusfugl, kongeørn og fjellvåk. For disse artene har en oppdatert status i 2009.

Kunnskapen om det biologiske mangfoldet i Ånderdalen nasjonalpark kan søkes gjennom ulike kilder. Det finnes fagfolk som kan fortelle mye, og noen av de viktigste er listet opp i kapittel 7.2. Etter hvert har det kommet nasjonale, offentlig tilgjengelige databaser som samler mye informasjon. Foruten Direktoratet for naturforvaltning sin naturbase (<http://dnweb12.dirnat.no/nbinnsyn/>) gjelder det ikke minst Artsdatabanken sine baser, med Artskart (<http://artskart.artsdatabanken.no>) som det kanskje viktigste. Men jf kapittel 2.2 finnes det også andre relevante baser. Til sist kommer ulike skriftlige kilder. Refererte kilder i rapporten og databasen er nevnt i kapittel 7.1 nedenfor.

Figur 6.1 Befarte traseer sommeren 2009 i Ånderdalen nasjonalpark .

9.2 Forvaltningsråd/bevaringsmål

9.2.1 Generell bakgrunn

Formålet med opprettelsen av Ånderdalen Nasjonalpark var «å bevare et stort og tilnærmet urørt naturområde med opprinnelig furuskog, bjørkeskog og et fjell- og fjordlandskap som er karakteristisk for ytre deler av Troms. Landskapet og naturmiljøet med dyre- og plantelivet skal bevares.» Videre var det «å bevare et naturområde med samiske og andre kulturminner».

Forvaltningshåndboka er et sentralt verktøy i forvaltningen av vernede naturområder i Norge. Forvaltningsmål er et samlebegrep for alle målsettinger knyttet til et verneområde. Dette kan for eksempel være verdier/kvaliteter knyttet til areal, biologisk mangfold og naturtyper eller interesser knyttet til friluftsliv, brukerinteresser og næringsinteresser. Bevaringsmål er en presisering av forvaltningsmål knyttet til naturkvaliteter. Bevaringsmål definerer den tilstanden en ønsker en naturkvalitet i

verneområdet skal ha. Alle naturkvaliteter i et verneområde skal ha et definert bevaringsmål og dette skal være målbart og fungere i praksis. Det vil si at de skal presiseres gjennom mål for areal, nødvendige strukturer/prosesser og/eller forekomster av bestemte arter o.s.v. Til sammen skal bevaringsmålene beskrive den ønskede tilstanden i verneområdet. Det er derfor viktig at bevaringsmålet ikke stiller for store eller urealistiske krav til innsats og målemetode. Hvert bevaringsmål kan uttrykkes gjennom et sett med egenskaper. For arter kan det for eksempel være populasjonsstørrelse, habitatkrav og fordeling.

Forvaltningsmålet for Ånderdalen nasjonalpark er at forvaltningen av nasjonalparken skal bidra til å fremme naturopplevelse gjennom tradisjonell og enkelt friluftsliv med liten grad av tilrettelegging. All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner. Vi har forsøkt å komme frem til bevaringsmål som skal underbygge forvaltningsmålet. Bevaringsmålene er beskrevet i fakta-arkene (Vedlegg 1).

9.2.2 Stiene

Stiene er merket med rød maling på trær og stein. Kun i enkelte områder er det lagt ned klopping (i all hovedsak utenfor nasjonalparken). Noen steder går stiene i randsonen på myrer og der er det enkelte steder betydelig vegetasjonskader. Omlegging av sti eller bruk av klopping vil redusere dette betydelig.

Figur 9.1. Merking av stien fra Åndervatnet mot Kapervatnet. Foto: Ingve Birkeland.

9.2.3 Rasteplasser/teltplasser

Det er lite tilrettelagt med rasteplasser i nasjonalparken. Trolig så vil man redusere unødvendig slitasje og skader ved å legge til rette for noen flere rasteplasser og bålplasser. Spesielt langs stien fra Hyttekroa kunne det vært etablert en rasteplass omtrent halvveis til Åndervatnet. Merking til bålplassen vil redusere alle de tilfeldig enkeltstående bålplassene langs stien. Det burde kanskje bygges en gapahuk/vedskjul for å holde veden tørr. Under vårt feltarbeid var veden som lå ved rasteplassen så fuktig at den ikke lot seg bruke.

Figur 9.2. Rasteplassen ved Åndervatnet med benker og bål plass. Veden var fuktig og lot seg ikke bruke som brensel. Foto: Ingve Birkeland.

9.2.4 Hytter

Ved den vestre delen av Sør-Kapervatnet ligger det noen små hytter. Foran en av hyttene var det foretatt en del vedhogst hvor trærne var hugget langt oppe på stammen. Trolig er dette gjennomført om vinteren med mye snø. Det var ingen spesielle naturverdier rundt hyttene, kun bjørkeskog med en lavurt-utforming hvor blåbær og skrubær dominerte.

Figur 9.3. Hyttene ved Sør-Kapervatnet hvor enkelte trær var hugget langt oppe på stammen. Foto: Inge Birkeland.

10 KILDER

10.1 Nettbaserte kilder

Direktoratet for naturforvaltning. Naturbase: <http://dnweb5.dirnat.no/nbinnsyn/>

Direktoratet for naturforvaltning. Lakseregisteret:
<http://dnweb12.dirnat.no/lakseregisteret/>

NGU: <http://www.ngu.no/>

NVE-atlas: <http://arcus.nve.no/website/nve/viewer.htm>

Artsdatabanken: www.artsdatabanken.no

10.2 Skriftlige kilder

Direktoratet for naturforvaltning (2000): *Viltkartlegging*. DN-håndbok 11-2000.

Direktoratet for naturforvaltning (2007): *Kartlegging av naturtyper. Verdsetting av biologisk mangfold*. DN-håndbok 13 2. utgave 2006 (oppdatert 2007).

- Direktoratet for naturforvaltning (2000): *Kartlegging av ferskvannslokaliteter*. DN-håndbok 15 (internettutgave: www.dirnat.no).
- Fremstad, E (1997): *Vegetasjonstyper i Norge*. NINA Temahefte 12: 1 -279.
- Fremstad, E, Moen, A. (red.) (2001): *Truete vegetasjonstyper i Norge*. NTNU Vitenskapsmuseet Rapp. Bot. Ser. 2001-4: 1-231.
- Kålås, J.A., Viken, Å. og Bakken, T. (red.) (2006). *Norsk Rødliste 2006*. Artsdatabanken, Norway.
- Moen, A. 1998: Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon. Statens kartverk, Hønefoss. 1-199.
- Bendiksen, E., Høyland, K., Brandrud, T.E. og Jordal, B.J. 1998. Truede og sårbare sopparter i Norge- en kommentert rødliste. Fungiflora, Oslo.
- Gärdenfors, U. (ed.) 2005. *Rödlistade arter i Sverige 2005. Svampar – Fungi*. Artdatabanken, Uppsala. s. 205-235.
- Junninen, Kaisa. 2007. Conservation of polypore diversity in managed forests of boreal Fennoscandia. University of Joensuu, Faculty of Forest Sciences.
- Kristiansen, G. 1999. Artsmangfold av vedboende sopp på furu i Reisadalen. Cand.scient. oppgave i økologisk botanikk. Universitetet i Tromsø
- Larsson, K.-H., Bendiksen, K. & Molia, A. 2009. The Norwegian Mycological Database (NMD). Natural History Museum, University of Oslo
- Larsson, K.H. (red.) 1997. Rödlistade svampar i Sverige- Artfakta. Artdatabanken, SLU, Uppsala.
- Lid, J. & Lid, D.T. 1994. Norsk flora. Det norske Samlaget. Oslo.
- Oldervik, Finn. 2005. Biologiske undersøkelser i Utladalen landskapsvernområde. Rapport 4-2005. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane
- Ryvarden, L. & Gilbertson, R.L. 1993-1994. European Polypores. Part 1-2. Fungiflora, Oslo.
- Ryvarden, L., J. Stokland & K.-H. Larsson. 2003. A critical checklist of corticoid and poroid fungi of Norway. *Synopsis Fungorum 17*: 1-109.

11 LISTE OVER OBSERVERTE VEDBOENDE SOPP

Kolonnene indikert med 1-5 representerer hhv.:

- 1: Andervåtnet-Voupmevarre.
- 2: Storholtet.
- 3: Flommarksbjørkeskog v/elva.
- 4: Ospeholt Storholtet.
- 5: Flommarkssoreskog Gammelsæterelva

+ angir at arten er registrert mer enn en gang til vanlig. Dersom arten bare står i tot.- kolonnen betyr det at arten er funnet innenfor registreringsområdet, men utenfor de angitte lokalitetene,- se eventuelt da nærmere omtale av arten i kapittel 7.6.

Vitenskapelig navn	Norsk navn	Tot.	1	2	3	4	5
PORESOPP							
<i>Antrodia albobrunnea</i> (Romell) Ryvarden	Brun hvitkjuke	5	2	3			
<i>Antrodia xantha</i> (Fr.:Fr) Ryv.	Rutetømmersopp	7	1	6			
<i>Antrodia pulvinascens</i>							5
<i>Ceriporia reticulata</i> (Fr.) Doman.	Nettkjuke	1					1
<i>Antrodia macra</i>							2
<i>Ceriporiopsis aneirina</i>							2
<i>Fomes fomentarius</i> (L.:Fr.) Kickx.	Knuskkjuke	+					
<i>Inonotus obliquus</i> (Fr.) Pilat	Kreftkjuke	+					
<i>Oligoporus hibernicus</i> (Berk. & Broome) Gilb. & Ryvarden		1		1			
<i>Oligoporus lateritius</i> (Renvall) Gilb. & Ryvarden	Nordlig brunkjuke	1		1			
<i>Oligoporus subcaesius</i> (A. David) Ryvarden & Gilb.	Blek blåkjuke	1					1
<i>Oligoporus tephroleucus</i> (Fr.) Gilb. & Ryvarden	Melkekjuke	2					2
<i>Phellinus igniarius</i> (L.:Fr.) Qué.	Ildkjuke	+					
<i>Phellinus lundellii</i> Niemelä	Valkildkjuke	+					
<i>Phellinus nigricans</i> (Fr.) P. Karst.	Svart ildkjuke	+					
<i>Physosporinus sanguioletum</i>							1
<i>Physosporinus vitreus</i>							1
<i>Piptoporus betulinus</i> (Bull.:Fr.) Karst.	Knivkjuke	+					
<i>Trametes ochracea</i> Pers. Gilb. & Ryv.	Beltekjuke	+					
<i>Trichaptum fuscoviolaceum</i>	Tannet fiolkjuke		1				
BARKSOPP							
<i>Athelia bombacina</i> Pers.		1					
<i>Athelia decipiens</i> (Höhn. & Litsch.) J. Erikss.		1		1			
<i>Athelia epiphylla</i> Pers.		2		1			1
<i>Athelia fibulata</i> M.P.Christ.		1		1			
<i>Basidiaradulum radula</i> (Fr. : Fr.) Nobles	Tannsopp	1			1		
<i>Botryobasidium botryosum</i> (Bres.) J.Erikss		4	1	3			
<i>Botryobasidium conspersum</i> J. Erikss.		1					
<i>Botryobasidium danicum</i>		1					1
<i>Botryobasidium subcoronatum</i> (Höhn.& Litsch.) Donk		8	1	1	5		1

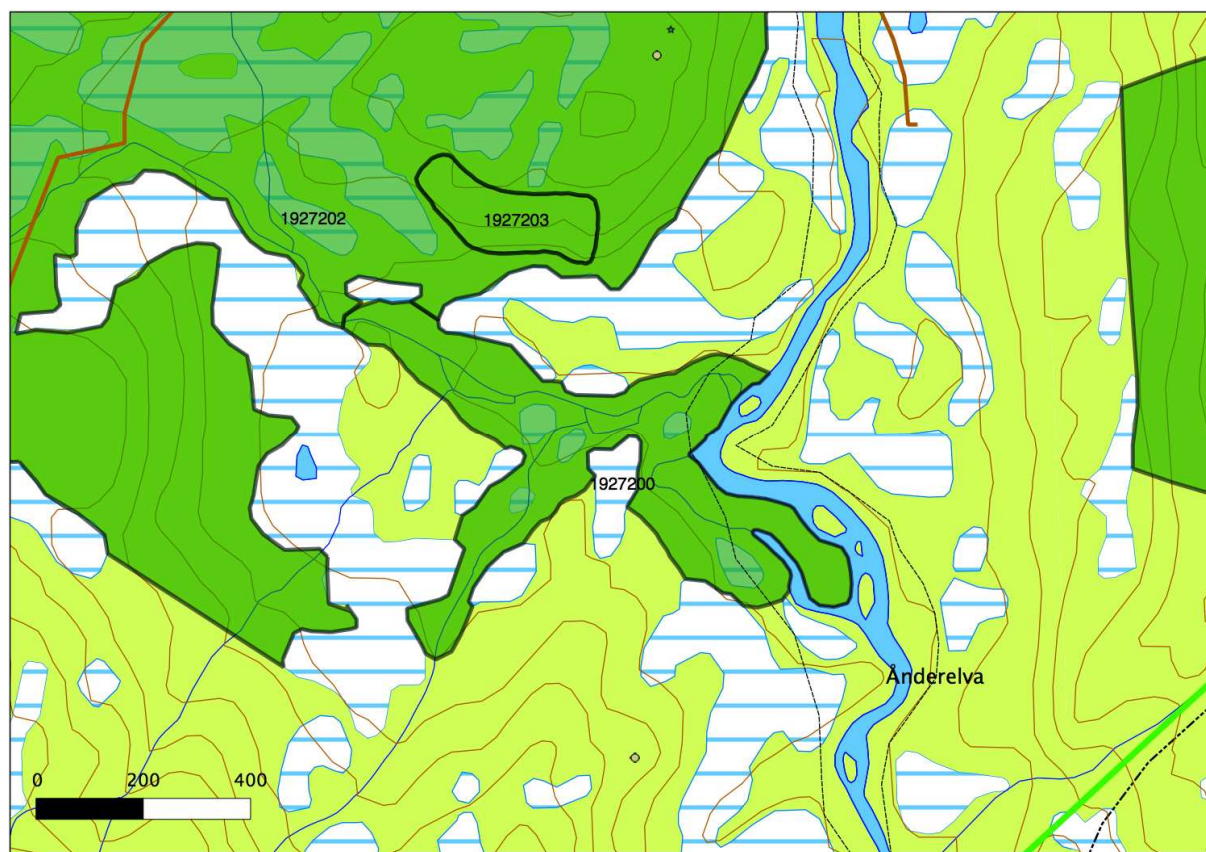
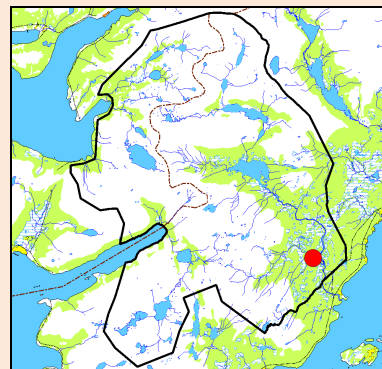
Vitenskapelig navn	Norsk navn	Tot.	1	2	3	4	5
<i>Botryohypochnus isabellinus</i> (Fr.) Erikss.	Isabellabarksopp	3		1	1	1	
<i>Ceraceomyces microsporus</i> K.H. Larss.		1	1				
<i>Ceraceomyces tessulatus</i> (Cooke) Jülich		1			1		
<i>Chaetoderma luna</i> (Romell) Parmasto	Furuplett	21	10	11			
<i>Coniophora arida</i> (Fr.) P. Karst.	Gulbrun kjellersopp	1		1			
<i>Corticium roseum</i>		1				1	
<i>Cylindrobasidium evolvens</i> (Fr. : Fr.) Jülich	Favnvedsopp	1				1	
<i>Dacryobolus karstenii</i>		1		1			
<i>Fibulomyces mutabilis</i> (Bres.) Jülich		1					
<i>Globulicium hiemale</i> (Laurila) Hjortstam		9	3	6			
<i>Gloeocystidiellum kenyense</i>		1				1	
<i>Gloeocystidiellum porosum</i> (Berk. & Curt.) Donk		1				1	
<i>Hymenochaete cinnamomea</i> (Fr.) Bres.	Kanelbroddsopp	1					1
<i>Hyphoderma definitum</i> (Jacks.) Donk		1	1				
<i>Hyphoderma pallidum</i> (Bres.) Donk		2		2			
<i>Hyphoderma griseoflavescens</i>		1				1	
<i>Hyphoderma praetermissum</i> (Karst.) J.Erikss. & Å.Strid		3	1			1	1
<i>Hyphoderma sibiricum</i> (Parmasto) J.Erikss. & Å. Strid		1		1			
<i>Hyphodontia alutaria</i> (Burt) J. Erikss.		3			1		
<i>Hyphodontia borealis</i>		1				1	
<i>Hyphodontia breviseta</i> (Karst.) J.Erikss.		1		1			
<i>Hyphodontia aspera</i>		2				2	
<i>Hyphodontia hastata</i> (Litsch.) J.Erikss.		7	7				
<i>Hyphodontia curvispora</i>		1					
<i>Hyphodontia rimosissima</i> (Peck) Gilb.		1			1		
<i>Hyphodontia subalutacea</i> (Karst.) J.Erikss.		1				1	
<i>Hypochnicium eichleri</i> (Bres.) Erikss. & Ryv.		12	3	1	7		1
<i>Laxitextum bicolor</i> (Pers. : Fr.) Lentz	Tofargelærsopp	1	1				
<i>Leptosporomyces galzinii</i> (Bourdot) Jülich		1					
<i>Leucogyrophana romellii</i>		1	1				
<i>Peniophora incarnata</i> (Pers.: Fr.) Karst.	Rød barksopp	1				1	
<i>Phanerochaete lavis</i> (Fr.) Erikss. & Ryv.		1			1		
<i>Phanerochaete sanguinea</i> (Fr.) Pouz.	Rødvedbarksopp	1		1			
<i>Phanerochaete sordida</i> (Karst.) Erikss. & Ryv.		1					1
<i>Phanerochaete tuberulata</i> (cf)		1				1	
<i>Phlebia cornea</i> (Bourd. & Galz.) J.Erikss.	Hornskinn	3	2	1			
<i>Phlebia cretacea</i> (Bourdot & Galzin) J.Erikss. & Hjortstam		6		6			
<i>Phlebia radiata</i> Fr.	Rosettsopp	1			1		
<i>Piloderma byssinum</i> (P. Karst.) Jülich		1					
<i>Piloderma croceum</i> J. Erikss. & Hjortstam	Gulltråd	1		1			
<i>Radulomyces confluens</i> (Fr. : Fr.) M.P. Christ.	Foranderlig barksopp	1				1	
<i>Resinicium bicolor</i> (Alb. & Schwein. : Fr.) Parmasto	Gryn barksopp	1				1	
<i>Scopuloides rimosa</i> (Cooke) Jülich		1		1			
<i>Sistotrema brinkmannii</i> (Bres.) J.Erikss.		2			2		
<i>Sistotrema diadiferum</i>		1				1	
<i>Sistotremella perpusilla</i>		1					1
<i>Stereum hirsutum</i> (Willd. : Fr.) Gray	Ragglærsopp	2				1	1
<i>Trechispora farinacea</i> (Pers. : Fr.) Liberta		4	2			1	1
<i>Trechispora laevis</i>		1				1	
<i>Trechispora microspora</i> (P. Karst.) Liberta		1			1		
<i>Trechispora subsphaerospora</i> (Litsch.)		2	2				

Vitenskapelig navn	Norsk navn	Tot.	1	2	3	4	5
Liberta							
<i>Tomentella sp</i>		3	2		1		
<i>Tubulicrinis hirtellus</i> (Bourdot & Galzin) J. Erikss.		1		1			
<i>Tubulicrinis medius</i> (Bourd.& Galz.) Oberw.		1		1			
<i>Tubulicrinis gracilimus</i>		3	2		1		
<i>Tubulicrinis subulatus</i> (Bourd.& Galz.) Donk			1	1			
<i>Jaapia ochreoleuca</i>	Evjebarksopp	1	1				
<i>Phlebiopsis gigantea</i>	Stor barksopp	1		1			

12 Fakta-ark naturtypelokaliteter

Lokalitetsnr 1927200 Gammelsæterelva

Hovedtype (70%):	F07-Gammel lauvskog
Utforming:	F0702-Gamle bjørkesuksesjoner
Tilleggstype (30%):	F05-Gråor-heggeskog
Utforming:	F0501-Flommarksskog
Verdi:	A
Siste feltsjekk:	09.07.2009, Ingve Birkeland, Bjarne Oddane – Ecofact AS
	30.09.2009, Ingve Birkeland, Gunnar Kristiansen – Ecofact AS

Beliggenhet/avgrensing, naturgrunnlag:

Lokaliteten strekker seg fra nedre del av Holmeelva til samløpet med Gammelsæterelva og et stykke nedover hvor det er dannet en elveslette/tange med gammel bjørkeskog. Eksposisjonen er sørøstvendt.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Skogtypen domineres av høgstaude-bjørkeskog, med storstammet bjørk, men med innslag av gråor og silkeselje langs bekkedragene og på øyene i elvene.

Busksjiktet langs med elvene består av spredte einer og vierkratt. Feltsjiktet domineres av grasarter som skogørkvein og sølvbunke. Det er også en mosaikk av arter som turt, vendelrot, skogstorkenebb, skogburkne, engsoleie, ballblom og skogstjerneblom.

Gammel bjørkeskog med mye læger i ulike råte kategorier. Foto: Ingve Birkeland.

Artsmangfold:

Det er en stor andel læger av bjørk, med store dimensjoner og grov bark i alle nedbrytningskategorier. Her ble det registrert epifytter som skrubbenever, grynvreng og lodnevreng. I tillegg ble det registrert 3 ulike arter myxomyceter og en liten ikke lichenisert knappenål. Det er stort potensiale for å finne flere sjeldne kryptogamer i lokaliteten.

Enkelte mer uvanlige barksopper som *Hyphoderma radula* (tannsopp) er registrert, og en avvikende form av *Ceraceomyces tessulatus*. Ny nordgrense for *Physisporinus sanguinolentus* (blødende kjuke) ble funnet på en grov, middels nedbrutt læger. Bare to funn ellers i Nord-Norge av denne arten som er relativt sjelden i hele Norge.

Lokaliteten består overveiende av bjørkeskog og bjørkelæger og er ikke så variert med tanke på treslagssammensetning og vegetasjonstyper. Blant annet mangler så å si helt fuktigere habitater med or og selje i sonene mot elva.

Det ble registrert både dvergspett (VU) og tretåspett (NT) i lokaliteten. Det er stor sannsynlighet for at de hekker i eller i nærheten av lokaliteten. På høsten ble det også registrert flaggspett som benyttet lokaliteten til næringssøk. Spettene er nøkkelarter og er viktige for sekundære hulerugere som

kjøttmeis, granmeis, svarthvit fluesnapper, rødstjert og gråfluesnapper, som alle er registrert i lokaliteten. Det ble også registrert en spurvehauk som fløy over lokaliteten.

Påvirkning/bruk, trusler, fremmede arter:

Det går en sti gjennom lokaliteten, ellers lite påvirkning. Teltning og bruk av dødt trevirke utgjør en potensiell trussel.

Verdivurdering:

Lokaliteten har en godt utviklet kontinuitet og er viktig for flere organismegrupper.

B-verdi

Skjøtsel og hensyn (bevaringsmål):

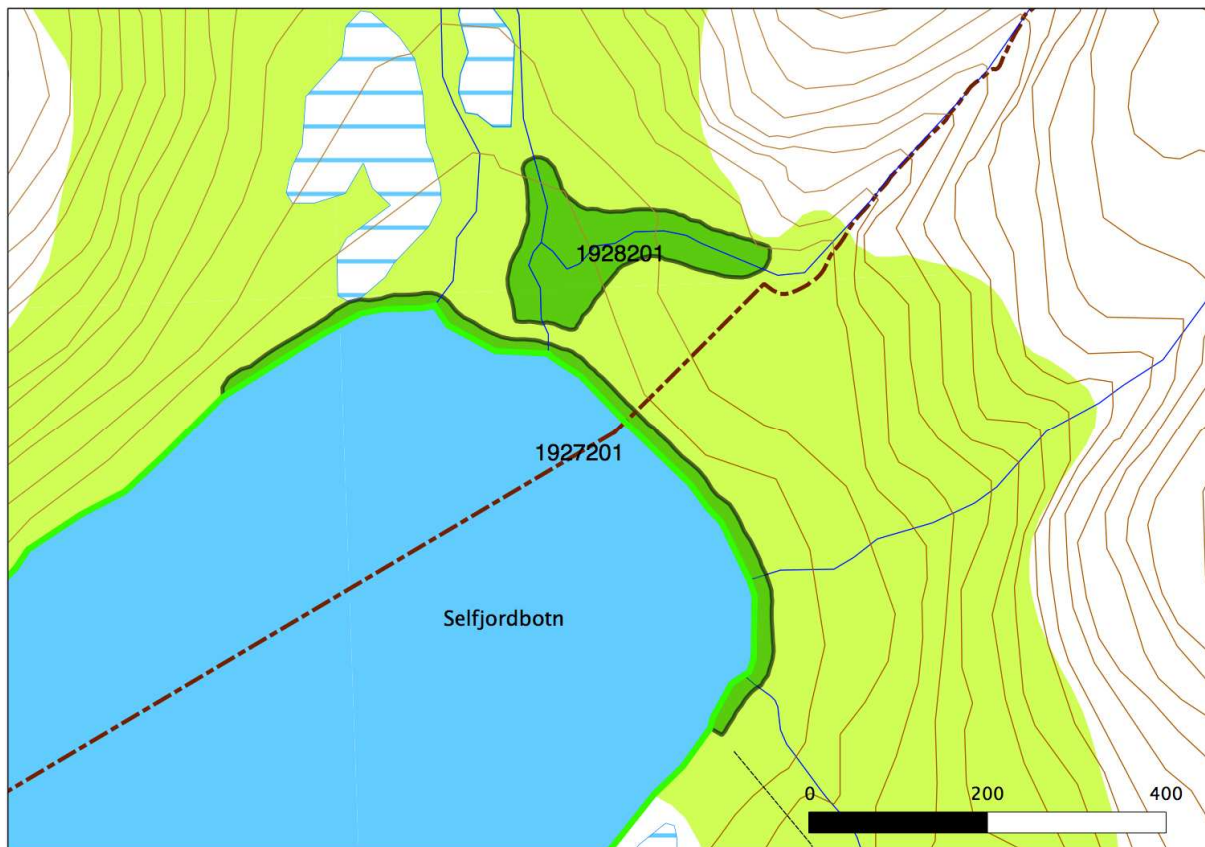
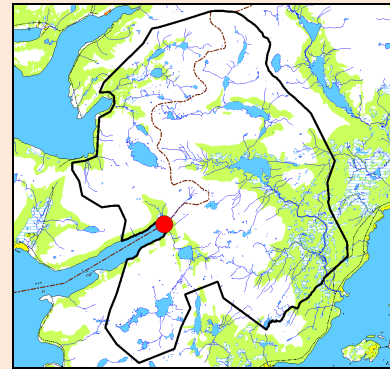
Naturverdiene bevares best hvis området får ligge i fred for inngrep og menneskelig påvirkning

Kilder:

Feltundersøkelser: Birkeland I., Kristiansen G., Oddane B. 2009 - www.ecofact.no

Lokalitetsnr 1927201 Selfjordbotn

Hovedtype (70%):	G04-Sandstrender
Utforming:	G0401-Sandstrender med tangvoller
Tilleggstype (30%):	G06-Tangvoller
Utforming:	G05-Strandeng og Strandsump.
Verdi:	B
Siste feltsjekk:	07.07.2009, Ingve Birkeland, Bjarne Oddane– Ecofact AS

Beliggenhet/avgrensing, naturgrunnlag:

Området er lokalisert i Selfjordbotn innerst i indre Selfjord i Tranøy kommune. Lokaliteten er solvendt og omgitt av høye fjell. Stranden består for en stor del av og grus, men også partier med rullestein. I nordenden er det også et område med finmateriale.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Vegetasjonen er mange steder klart sonedelt med ettårig melde-tangvold (V1) og driftsinfluert sandforstrand (V4) ytterst og flerårig gras/urte-tangvold (V2) og driftsinfluert grus/steinstrand (V5) lengre inn.

Sandstrand i Selfjordbotn med klar sonering. Foto: Bjarne Oddane.

Artsmangfold:

Vegetasjonen bestod av vanlige arter som tangmelde, østersurt, strandsmelle, ishavsreddik, strandkjeks, vassarve, vendelrot, sølvbunke, strandrøyr, strandrug, strandarve, rød jonsokblom, balderbrå, skogstorkenebb og fjæresauløk. Funn av den varmekrevende gulfrøstjerne kan trekkes frem. I nordenden av lokaliteten er det et område med brakkvannsump med blant annet havstarr.

Påvirkning/bruk, trusler, fremmede arter:

Det går en sti gjennom lokaliteten, ellers lite påvirkning. Teltning og bruk av dødt trevirke utgjør en potensiell trussel.

Verdivurdering:

Lokaliteten får verdi B fordi lokaliteten har en fin soneinndeling, har en viss utstrekning og er forholdsvis lite påvirket.

Skjøtsel og hensyn (bevaringsmål):

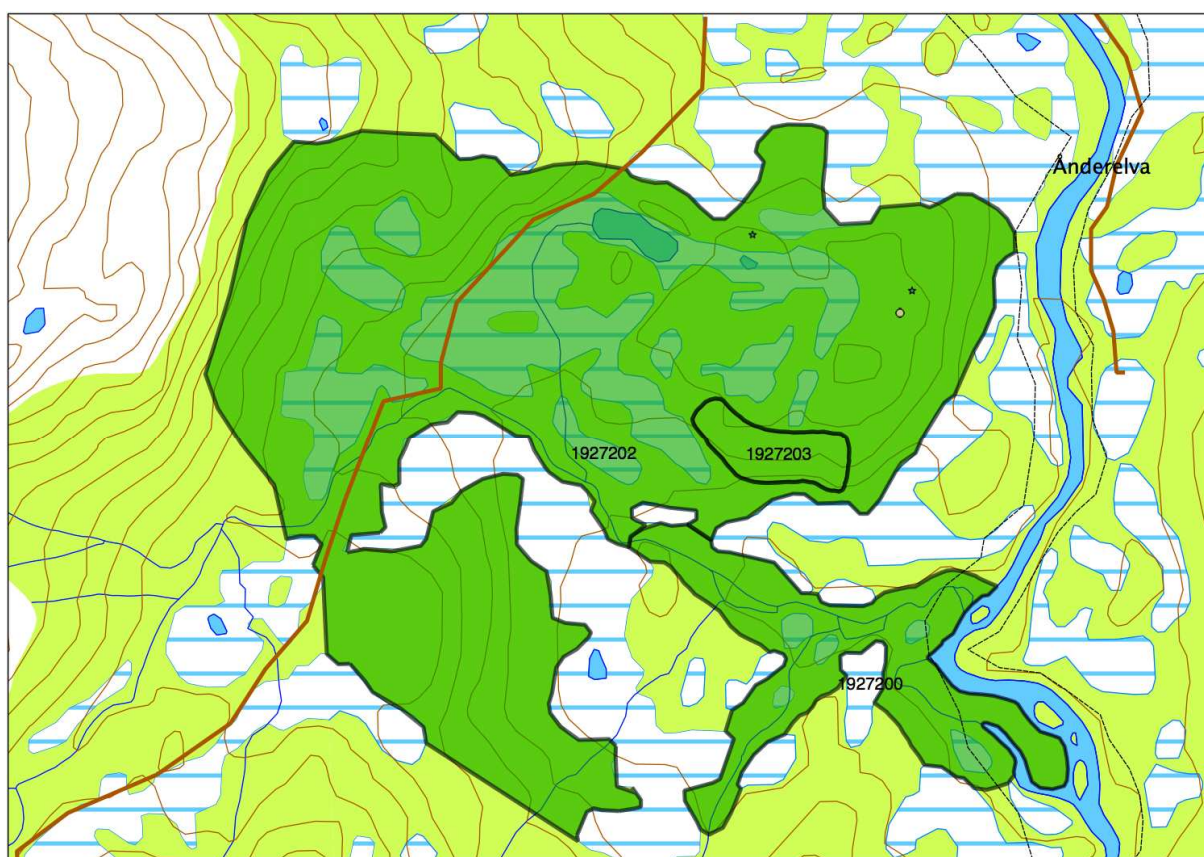
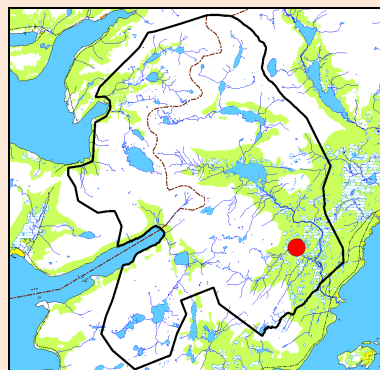
Naturverdiene bevares best hvis området får ligge i fred for inngrep og menneskelig påvirkning

Kilder:

Feltundersøkelser: Birkeland I., Oddane B. 2009 - www.ecofact.no

Lokalitetsnr 1927202 Storholtet, Kystfuruskog

Hovedtype (70%):	F12-Kystfuruskog
Utforming:	F1202-Oseanisk lågurt-furuskog
Tilleggstype (30%):	F05-Gråor-heggeskog
Utforming:	F0501-Flommarksskog.
Verdi:	A
Siste feltsjekk:	07.07.2009, Ingve Birkeland, Bjarne Oddane– Ecofact AS

Beliggenhet/avgrensing, naturgrunnlag:

Lokaliteten ligger på sørsiden av Ånderdalselva/Gammelsæterelva ved åpningen av Holmedalen. Storholtet ligger som en forhøyning i terrenget med omkringliggende myrer og bjørkeskog. I skråningen mot øst avgrenses den mot ospesholtet som også er en verdifull naturtypelokalitet.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Naturskogspreget furuskog med variasjon i eksposisjon og skogtyper. Relativt mye læger i ulike råte kategorier og størrelser over et stort areal.

Naturskogpreget kystfuruskog ved Storholtet. Lokaliteten er avgrenset med omkringliggende fattige fastmattemyrer og bjørkeskog. Foto: Ingve Birkeland.

Artsmangfold:

Furuplett (NT) ble registrert mange ganger (10-12) på avbarkete gamle og middels nedbrutte stokker og kan betegnes som en karakterart. Ellers ble barksoppene hornbarksopp (to funn) og *Tubulicrinis hirtellus* (1 funn) registrert. *Antrodia albobrunnea* ble funnet tre ganger av mens *Oligoporus hibernicus* ble registrert en gang. Stort potensial for sjeldne vedboende sopper.

Påvirkning/bruk, trusler, fremmede arter:

Det har tidligere vært tømmerhogst i området, dette gjenspeiles i flere stubber og relativt åpne områder i skogen. Det er lite læger i området. Ellers er det lite påvirkning. Teltning og bruk av dødt trevirke utgjør en potensiell trussel.

Verdivurdering:

Lokaliteten får verdi A fordi lokaliteten har et bra utviklet kontinuitetspreg og det er registrert flere rødlistede vedsopper, samt at området er et viktig funksjonsområde for flere viltarter. Lokaliteten har en bra utstrekning og er forholdsvis lite påvirket.

Skjøtsel og hensyn (bevaringsmål):

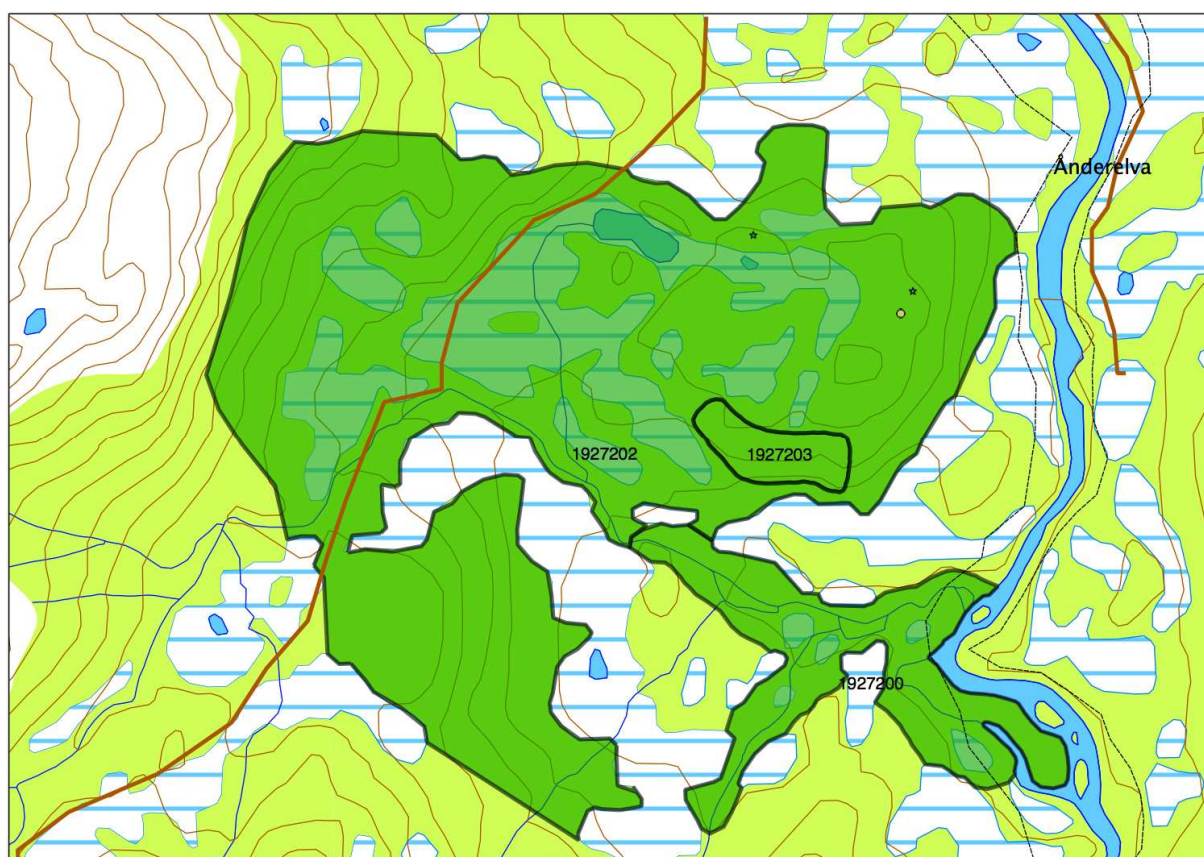
Naturverdiene bevares best hvis området får ligge i fred for inngrep og menneskelig påvirkning

Kilder:

Feltundersøkelser: Birkeland I., Oddane B. 2009 - www.ecofact.no

Lokalitetsnr 1927203 Storholtet, Ospeholt

Hovedtype (70%):	F07-Gammel lauvskog
Utforming:	F0701-Gamle ospeholt
Tilleggstype (30%):	F05-Gråor-heggeskog
Utforming:	F0501-Flommarksskog.
Verdi:	A
Siste feltsjekk:	07.07.2009, Ingve Birkeland, Gunnar Kristiansen og Bjarne Oddane– Ecofact AS

Beliggenhet/avgrensing, naturgrunnlag:

Lokaliteten ligger i en sørøstvendt skråning ved Storholtet. Den er avgrenset av en fattig ombrotrof fastmattemyr i nedkant og av kystfuruskoogen på Storholtet.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Ospeholtet består av meget storvokst osp (60-80 cm diameter) med renbestand av noe begrenset utstrekning. Enkelte rogn og seljer med betydelige skrubneversamfunn. Noe innslag av einer. Feltsjiktet består i stor grad av småbregner som fugletelg og hengeving.

Storstammet ospeskog ved Storholtet. Foto: Ingve Birkeland.

Artsmangfold:

Relativt fåtallig med læger på bakken, men stort potensiale for utvikling av svært gode habitater for treboende sopp etter hvert.

Rødlistearten *Antrodia pulvinascens* ble registrert fire ganger på grove og lite til middels nedbrutte ospelæger. *Antrodia macra* ble registrert to ganger på grove, lite til middels nedbrutte læger.

To funn av den tidligere rødlistede ospekjuken *Ceriporiopsis resinascens* som er meget fåtallig registrert i Nord Norge.

Flere sjeldne barksopper ble også funnet, blant annet *Hyphoderma griseoflavescens* (rødlistet) og *Gloecystidiellum kenyense* (cf).

En ukjent Ascomycet/gelesopp som ennå ikke er bestemt til art ble også registrert på en stor, liggende læger. Trolig sjelden.

Det ble kun registrert et fåtall fuglearter i lokaliteten. Grå fluesnapper er en karakterart for rikere løvskoger. I tillegg ble det registrert rødvingetrost og løvsanger. Det var noen spor etter tretåspett i lokaliteten.

Påvirkning/bruk, trusler, fremmede arter:

Lite påvirkning. Teltning og bruk av dødt trevirke utgjør en potensiell trussel.

Verdivurdering:

Lokaliteten får verdi A fordi lokaliteten utgjør en sjelden naturtype med flere registrerte rødlistearter.

Skjøtsel og hensyn (bevaringsmål):

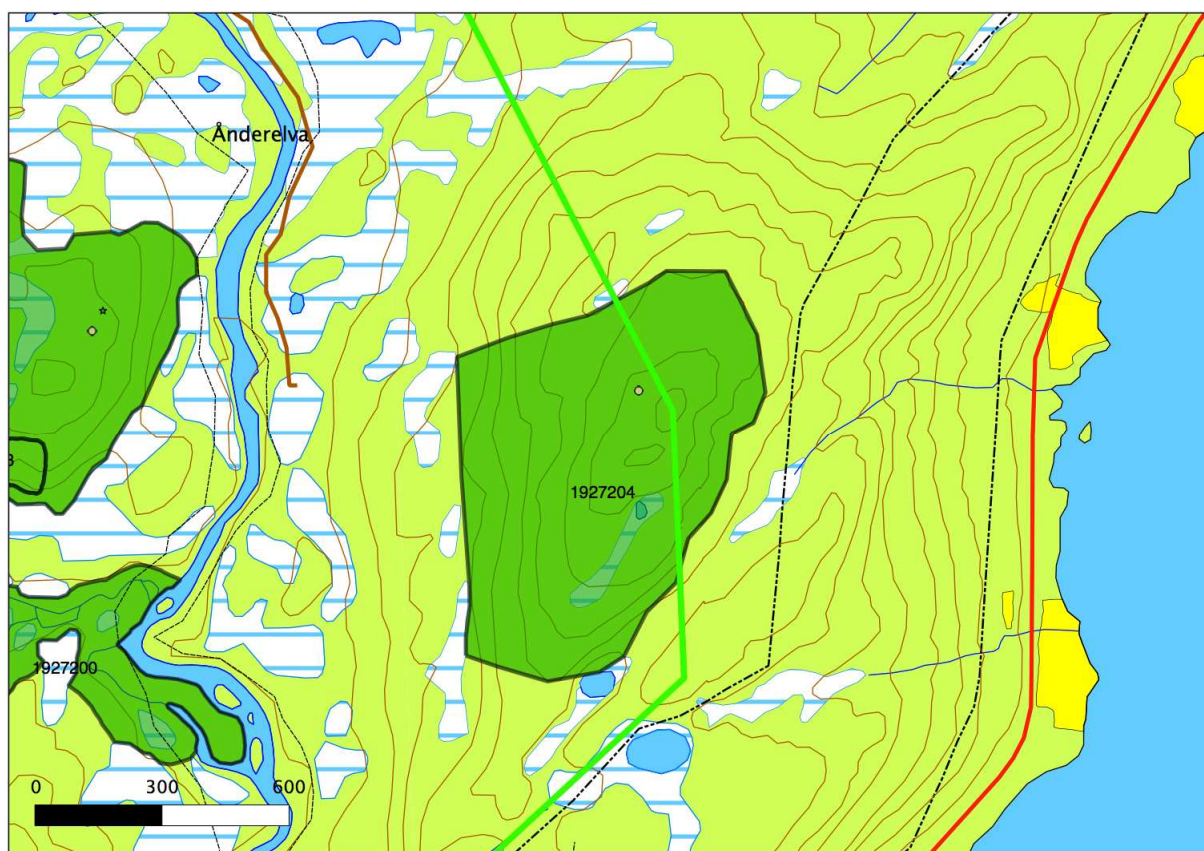
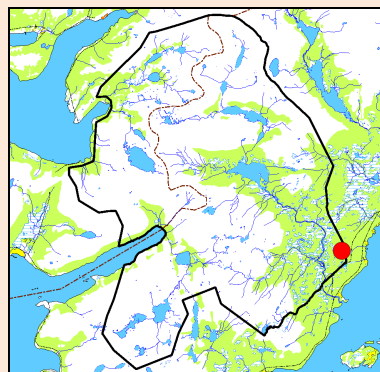
Naturverdiene bevares best hvis området får ligge i fred for inngrep og menneskelig påvirkning

Kilder:

Feltundersøkelser: Birkeland I., Kristiansen G., Oddane B. 2009 - www.ecofact.no

Lokalitetsnr 1927204 Grunnvågfjellet

Hovedtype (70%): F12-Kystfuruskog
Utforming: F1202-Oseanisk lågurt-furuskog
Verdi: B
Siste feltsjekk: 07.07.2009, Ingve Birkeland

Beliggenhet/avgrensing, naturgrunnlag:

Grunnvågfjellet er det skogkledde fjellet mellom Gammelsæterelva og Fv 860, vest for Grunnvåg. Østgrensen til nasjonalparken går på toppen av fjellet.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Naturskogspreget furuskog med variasjon i eksposisjon og skogtyper. Relativt mye læger i ulike råte kategorier og størrelser over et stort areal. Fattig og trivielt feltsjikt med blåbær-krekling utforming.

Kystfuruskog på vestsiden av Grunnvåg fjellet. Foto: Ingve Birkeland.

Artsmangfold:

Det ble ikke gjennomført undersøkelser etter vedboende sopp i 2009 men området har stort potensial for sjeldne vedboende sopper. Det ble registrert spettehull i flere furutrær i lokaliteten, sannsynlig etter tretåspett. Vi fant også storfuglegg som var predatert, mest sannsynlig av kråkefugl.

Det ble kun registrert et fåtall vanlige fuglearter i lokaliteten, men det fløy furukorsnebb over lokaliteten.

Påvirkning/bruk, trusler, fremmede arter:

Da lokaliteten ligger i nasjonalparken foreligger det ingen direkte trusler for lokaliteten. Men eventuell hyttebygging i randsonen av nasjonalparken vil kunne føre til økt menneskelig aktivitet som kan virke negativt inn på dyrelivet i området.

Verdivurdering:

Lokaliteten får verdi C fordi lokaliteten utgjør en sjelden naturtype med potensiale for flere registrerte rødlistearter. Stor sannsynlighet for treboende sopp på læger i lokaliteten.

Skjøtsel og hensyn (bevaringsmål):

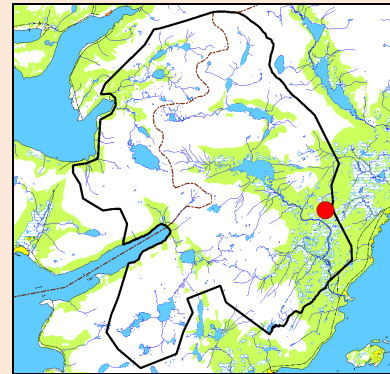
Naturverdiene bevares best hvis området får ligge i fred for inngrep og menneskelig påvirkning

Kilder:

Feltundersøkelser: Birkeland I., 2009 - www.ecofact.no

Lokalitetsnr 1927205 Skoglifjellet

Hovedtype (60%):	F12-Kystfuruskog
Utforming:	F1202-Oseanisk lågurt-furuskog
Tilleggstype (40%):	F05-Gråor-heggeskog
Utforming:	F0501-Flommarksskog.
Verdi:	B
Siste feltsjekk:	07.07.2009, Ingve Birkeland, Gunnar Kristiansen og Bjarne Oddane – Ecofact AS

Beliggenhet/avgrensing, naturgrunnlag:

Lokaliteten ligger på hver side av en bekk som renner ned fra Skoglifjellet og ned til Ånderdalselva. Lokaliteten utgjør en kile i den omkringliggende furuskogen. Lokaliteten er sørvendt og det er et fuktig lokalklima langsmed bekken.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Flommarksskog med feltsjikt av høgstaude. Lokaliteten er av mindre utstrekning, men langs elva forekommer godt utviklet flommarks-oreskog i et belte på 10-20 meter langs bekken. Det er noe død ved av or, men noe begrenset. En god del grovstammet bjørk og et belte med gråor på begge sider av bekken. Noe læger i ulike råte kategorier og størrelser av både bjørk og gråor spredt over hele lokaliteten.

Høgstaudebjørkeskog med et smalt belte av gråor, selje, setervier, sølvvier og grønnvier på hver side av bekken. Foto: Ingve Birkeland.

Artsmangfold:

Skogtypen domineres av høgstaude bjørkeskog med et smalt belte av gråor, selje, setervier, silkevier, grønnvier på hver side av bekken. Langsmed bekken fins skrubbnever på gråor og selje. Feltsjiktet består av høgstaudevegetasjon som turt, vendelrot og skogstorkenebb. Rik fuglefauna med blant annet gråfluesnapper, løvsanger, gråtrost, måltrost, rødstrupe, jernspurv og rødstjert. Skogen har bra utviklet kontinuitet og det var flere spor etter spetter. En rødlistet rovfugl ble registrert jaktende to ganger i lokaliteten, og det er en hekkelokalitet for denne arten like i nærheten. Stort potensial for sjeldne vedboende sopper. På en orestokk av større dimensjon inntil elva ble *Sistotremella cf. perpusilla* registrert. Dette er andre funn i Norge (første fra 2006) og arten er åpenbart meget sjelden.

Påvirkning/bruk, trusler, fremmede arter:

Det går en sti gjennom lokaliteten, ellers lite påvirkning. Telting og bruk av dødt trevirke utgjør en potensiell trussel.

Verdivurdering:

Lokaliteten får verdi A fordi lokaliteten har en sjelden naturtype med flere registrerte rødlistearter. Funn av den svært sjeldne soppen *Sistotremella cf. perpusilla* er et det viktigste argumentet for verdivurderingen.

Skjøtsel og hensyn (bevaringsmål):

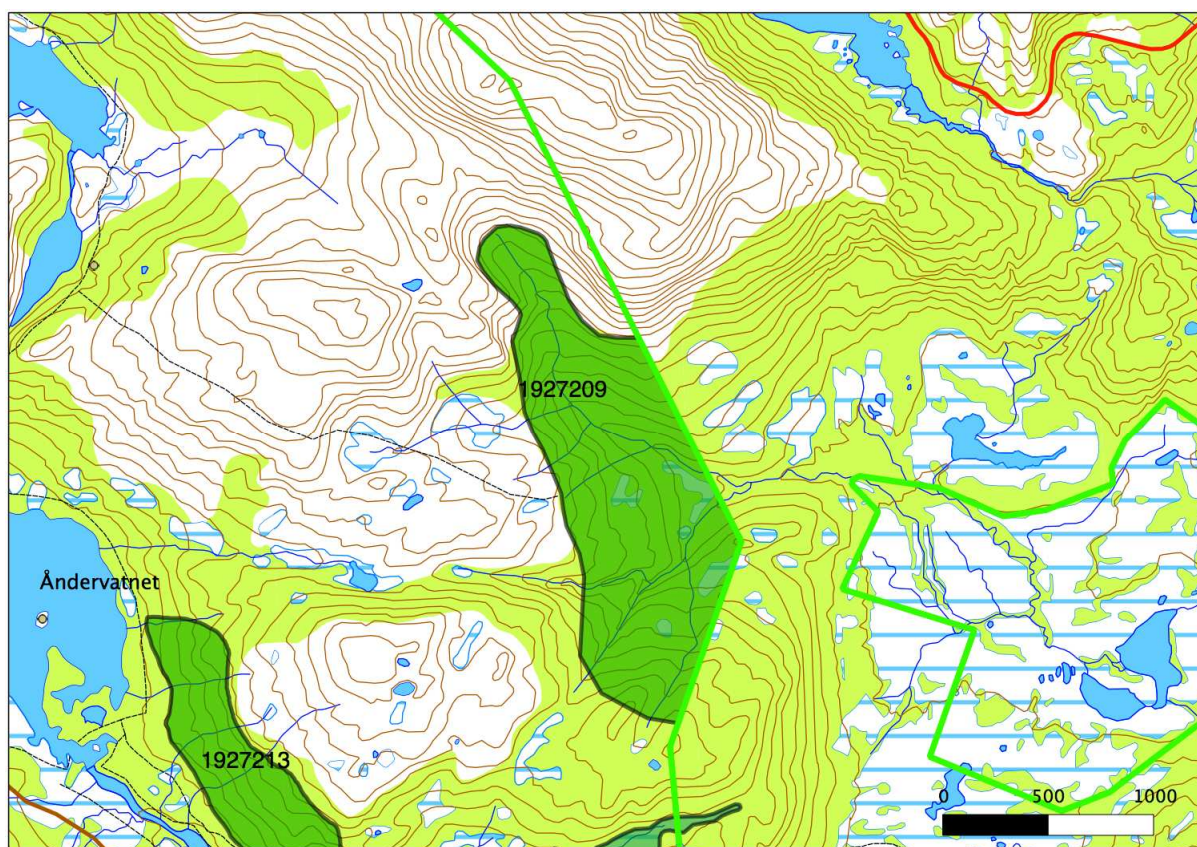
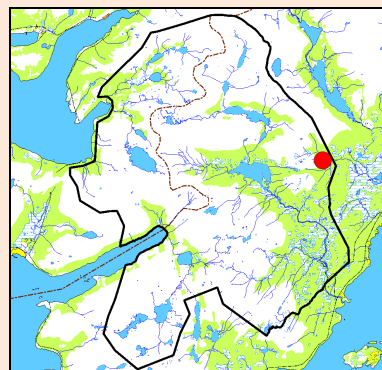
Naturverdiene bevares best hvis området får ligge i fred for inngrep og menneskelig påvirkning

Kilder:

Feltundersøkelser: Birkeland I., Kristiansen G., Oddane B. 2009 - www.ecofact.no

Lokalitetsnr 1927209 Trolldalen

Hovedtype (70%):	F07-Gammel lauvskog
Utforming:	F0701-Gamle ospeholt
Tilleggstype (30%):	F05-Gråor-heggeskog
Utforming:	F0501-Flommarksskog.
Verdi:	C
Siste feltsjekk:	07.07.2009, Bjarne Oddane– Ecofact AS

Beliggenhet/avgrensing, naturgrunnlag:

Lokaliteten ligger i en sørøstvendt skråning øst for Vuopmevarri. Den er avgrenset av en fattig fjellbjørkeskog og av kystfurskogen på Skoglifjellet. Øst for lokaliteten ligger Vardnesmyra og Vardnesvannet.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Gammel fin bjørkeskog med frodig feltvegetasjon dominert av storbregner med innslag av stauder som kranskonvall, samt orkideen skogmarihånd. Noe død ved – både liggende og stående.

Storbregneskog i Trolldalen. Foto: Bjarne Oddane.

Artsmangfold:

Relativt fåtallig med læger på bakken, men stort potensiale for dannelse av svært gode habitater etterhvert for treboende sopp.

Det ble kun registrert et fåtall fuglearter i. Bjørkefink, rødvingetrost, løvsanger og gråsisik er karakterarter for bjørkeskoger.

Påvirkning/bruk, trusler, fremmede arter:

Lite påvirkning. Telting og bruk av dødt trevirke utgjør en potensiell trussel.

Verdivurdering:

Lokaliteten får verdi C fordi lokaliteten utgjør en lokalt sjelden naturtype med relativt bra utviklet kontinuitet.

Skjøtsel og hensyn (bevaringsmål):

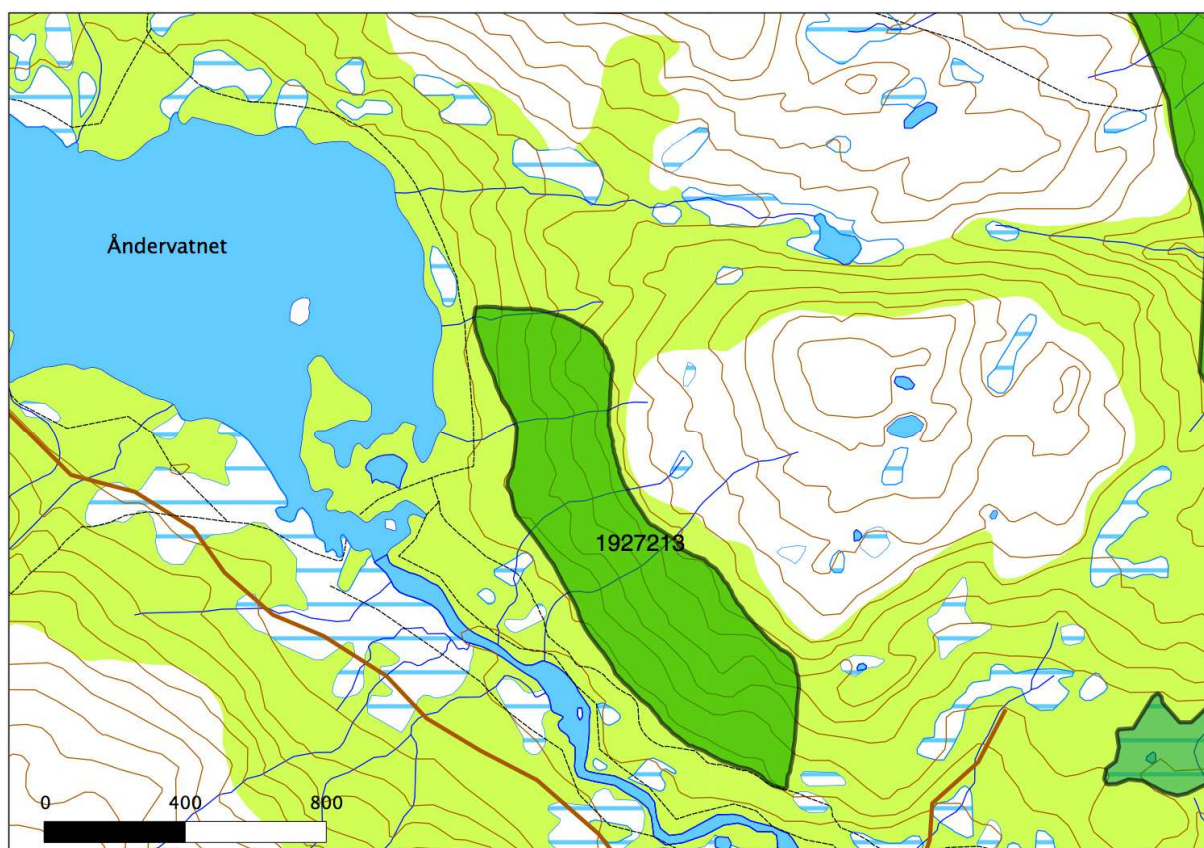
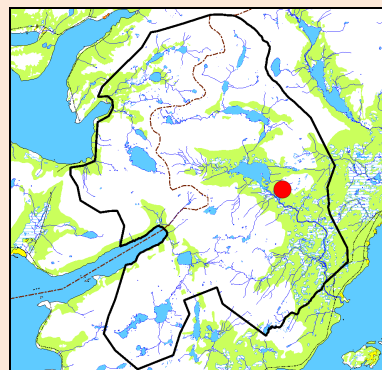
Naturverdiene bevares best hvis området får ligge i fred for inngrep og menneskelig påvirkning.

Kilder:

Feltundersøkelser: Birkeland I., Kristiansen G., Oddane B. 2009 - www.ecofact.no

Lokalitetsnr 1927213 Vuopmevarri

Hovedtype (70%): F12-Kystfuruskog
Utforming: F1202-Oceanisk lågurt-furuskog
Verdi: B
Siste feltsjekk: 06.07.2009, Ingve Birkeland og
Bjarne Oddane
30.09.2009, Ingve Birkeland og
Gunnar Kristiansen

Beliggenhet/avgrensing, naturgrunnlag:

Lokaliteten strekker seg fra Vuopmevarri og Skoglifjellet og er en skogledd dalside øst for Ånderdalsvannet.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

En naturskogspreget furuskog med innblanding av bjørk. Det forekommer spredt, men noe glissent med læger av hovedsakelig større dimensjoner.

Åndervatnet med Vuopmevarri til høyre og Skoglifjellet i bakgrunnen. Foto: Ingve Birkeland.

Artsmangfold:

Det ble registrert spettehull i flere furutrær i lokaliteten, sannsynlig etter tretåspett. Vi fant også ekskrementer fra både orrfugl og storfugl. Relativt fåtallig med læger på bakken, men stort potensiale for dannelse av svært gode habitater etter hvert for treboende sopp. *Oligoporus lateritius* (VU), *Antrodia albobrunnea* og *Plebia cornea* ble registrert en gang hver på store læger øst på lokaliteten. *Chatoderma luna* (NT) er karakterart (6 funn). Det syntes ellers å være relativt få arter av barksopp på stökkene.

Det ble kun registrert et fåtall fuglearter i lokaliteten. Bjørkefink er en karakterart for bjørkekoger, i tillegg ble det registrert rødvingetrost og løvsanger.

Påvirkning/bruk, trusler, fremmede arter:

Mindre andel nedbrutte læger og noe mangel på læger kan tyde på uttak tidligere. Det forekom også en del hogstspor med stubber.

Verdivurdering:

Lokaliteten får verdi B fordi lokaliteten utgjør en sjelden naturtype med flere registrerte rødlistearter. Stor sannsynlighet for å finne flere treboende sopp på læger i lokaliteten.

Skjøtsel og hensyn (bevaringsmål):

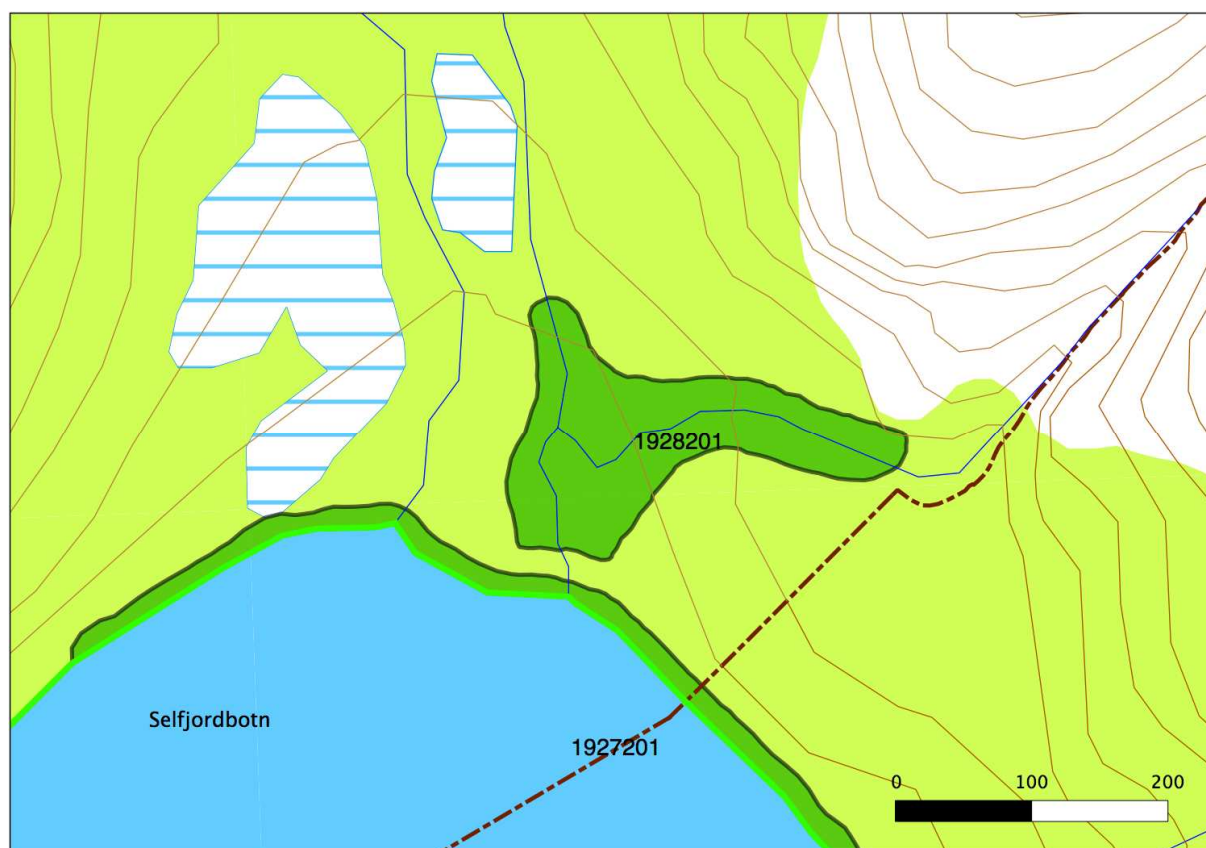
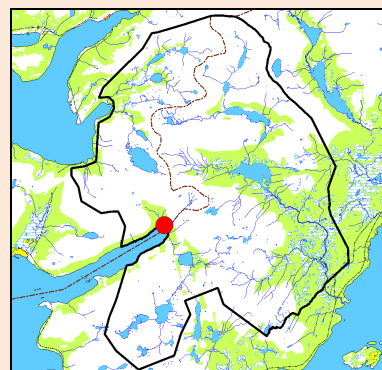
Naturverdiene bevares best hvis området får ligge i fred for inngrep og menneskelig påvirkning

Kilder:

Feltundersøkelser: Birkeland I., Kristiansen G., Oddane B. 2009 - www.ecofact.no

Lokalitetsnr 1928201 Selfjordbotn

Hovedtype (50%):	F07-Gammel lauvskog
Utforming:	F0702-Gamle bjørkesuksesjoner
Tilleggstype (50%):	F05-Gråor-heggeskog
Utforming:	F0501-Flommarksskog
Verdi:	C
Siste feltsjekk:	07.07.2009, Ingve Birkeland, Bjarne Oddane – Ecofact AS

Beliggenhet/avgrensing, naturgrunnlag:

Området er lokalisert i Selfjordbotn innerst i indre Selfjord i Tranøy kommune. Lokaliteten ligger skjermet og er solvendt og omgitt av høye fjell. Det er trolig gunstig lokalklima i sommerhalvåret. Flommarkskogen ligger i sin helhet i Torsken kommune. Den begynner ved foten av fjellene og omkranser to av bekkene som har sitt utløp i Selfjordbotn.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Tresjiktet domineres av gråor med enkelte innslag av hegg, bjørk og rogn. Det er nesten fravær av busksjikt, men det er enkelte vierkratt og einer. Feltsjiktet domineres av høgstauder.

Flommarkskog i Selfjordbotn med rikt feltsjikt . Foto: Ingve Birkeland.

Artsmangfold:

Feltsjiktet domineres av arter som turt, skogstorkenebb, vendelrot, sløke og sumphaukeskjegg. I tillegg er det strutseving, saueteig, hengeving, skogstjerneblom, skogstjerne og skogarve.

Det ble kun registrert et fåtall fuglearter i lokaliteten. Grå fluesnapper er en karakterart for flommarkskoger i tillegg ble det registrert rødvingetrost, jernspurv, gjerdesmett og løvsanger.

Påvirkning/bruk, trusler, fremmede arter:

Det er lite påvirkning. Hovedtrusselen er at skogen skal bli hugget til brensel i tilknytning til bruken av hyttene i området.

Verdivurdering:

Lokaliteten får verdi C fordi lokaliteten har en et begrenset areal og er litt påvirket av plukkhogst.

Skjøtsel og hensyn (bevaringsmål):

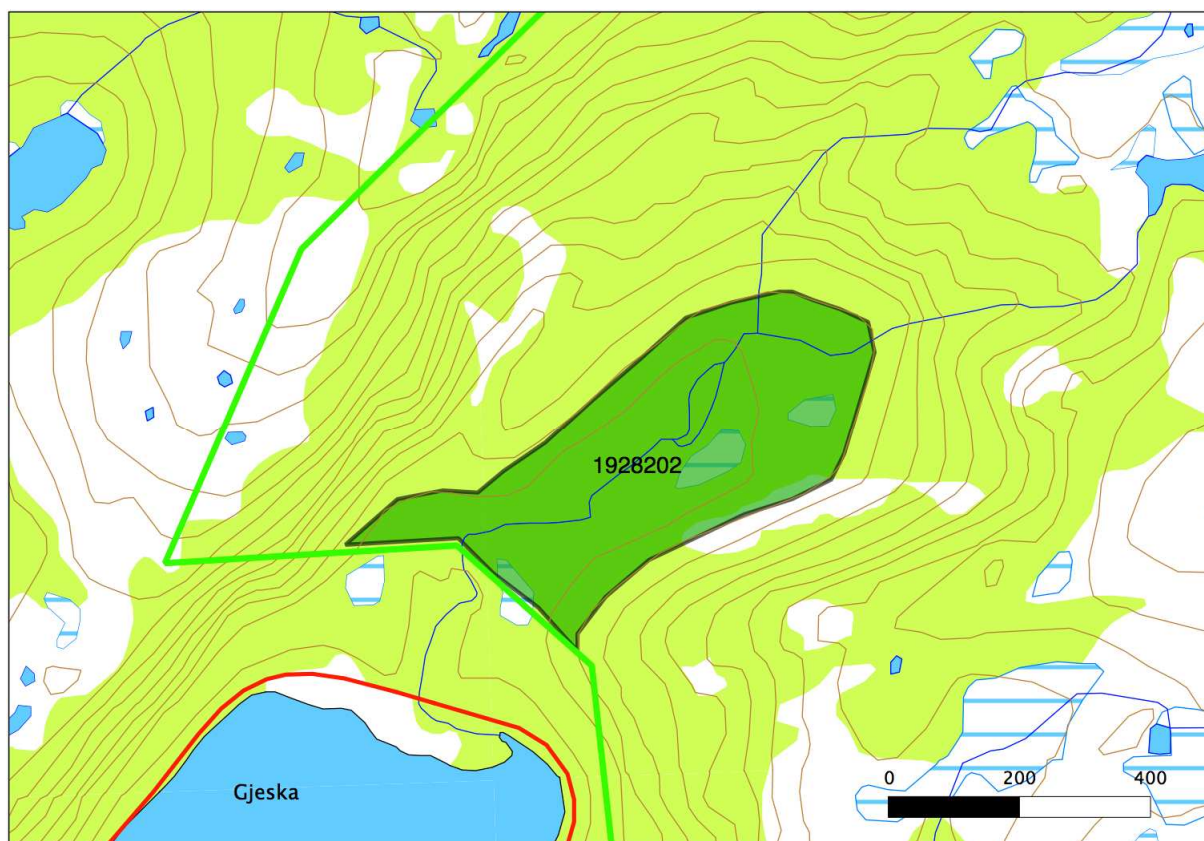
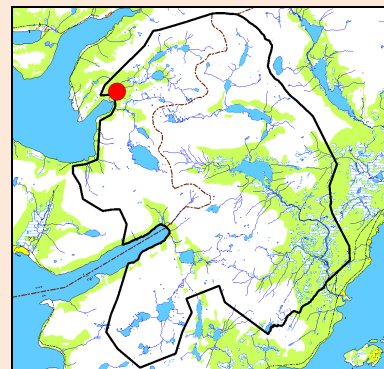
Bevares best uten menneskelig påvirkning. Bør unngå vedhogst.

Kilder:

Feltundersøkelser: Birkeland I., Kristiansen G., Oddane B. 2009 - www.ecofact.no

Lokalitetsnr 1928202 Gjeskebotn, Gjeskafossen

Hovedtype (50%):	D01-Slåttemark
Utforming:	D0105- Finnskjeggeng/Sauesvingeleng
Tilleggstype (50%)	D02-Slåtte- og beitemyr
Tilleggstype	E05-Fossesprøytsoner
Utforming:	E0501-Moserike utforminger
Verdi:	C
Siste feltsjekk:	28.05..2009, Ingve Birkeland, – Ecofact AS

Beliggenhet/avgrensing, naturgrunnlag:

Området er lokalisert ovenfor fylkesvei 232 i Gjeskebotn opp til Gjeskafossen. Lokaliteten ligger skjermet og er solvendt og omgitt av høye fjell. Det er trolig gunstig lokalklima om sommerhalvåret. Gjeskafossen og Gjeskaelva bidrar til et fuktig lokalklima i tilstøtende områder.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:

Tresjiktet domineres av bjørk, men med enkelte innslag av gråor, hegg, flere vierarter og rogn langsmed elva. Slåtte- og beitemark ligger nedenfor Gjeskafossen på begge sider av elva og er i et

sent gjengroingsstadiet. I skråningene er det et godt utviklet busksjikt med vierkratt og eier. Feltsjiktet domineres av lågstauder. Det er plantet noen furu spredt i nedre del av lokaliteten.

Gammel slåtte- og beitemark i Gjeskebotn. Gjeskafossen i bakgrunnen . Foto: Ingve Birkeland.

Artsmangfold:

Feltsjiktet domineres av arter som finnskjegg, rødsvingel, sølvbunke, skogstorkenebb, vendelrot, sløke, småmarimjelle. I området ved fossen er det i tillegg strutseving, saueteig, hengeving, skogstjerneblom, skogstjerne, og skogarve.

Det ble registrert en rik fuglefauna i lokaliteten med rugde, gråtrost, ringtrost, måltrost, rødvingetrost, gjerdsmett, strandsnipe, fossekall, gråsisik, bjørkefink og løvsanger.

Påvirkning/bruk, trusler, fremmede arter:

Det går en sti gjennom lokaliteten, ellers lite påvirkning. Teltning og bruk av dødt trevirke utgjør en potensiell trussel. Videre beplantning av gran og furu vil kunne presse ut etablerte arter i området.

Verdivurdering:

Lokaliteten får verdi C fordi lokaliteten er i et gjengroingsstadium, har en et begrenset areal og er litt påvirket av treslagskifte gjennom planting av furu.

Skjøtsel og hensyn (bevaringsmål):

Bevares best uten menneskelig påvirkning. Bør unngå treslagskifte med beplantning av gran og furu. Dersom man ønsker å opprettholde lokalitetene som slåttemark og beitemarke, bør en avtale med gårdbrukere som eventuelt kan ha husdyr på beite i dalen. Reinbeite er trolig med på å forsinke gjengroingen i lokaliteten.

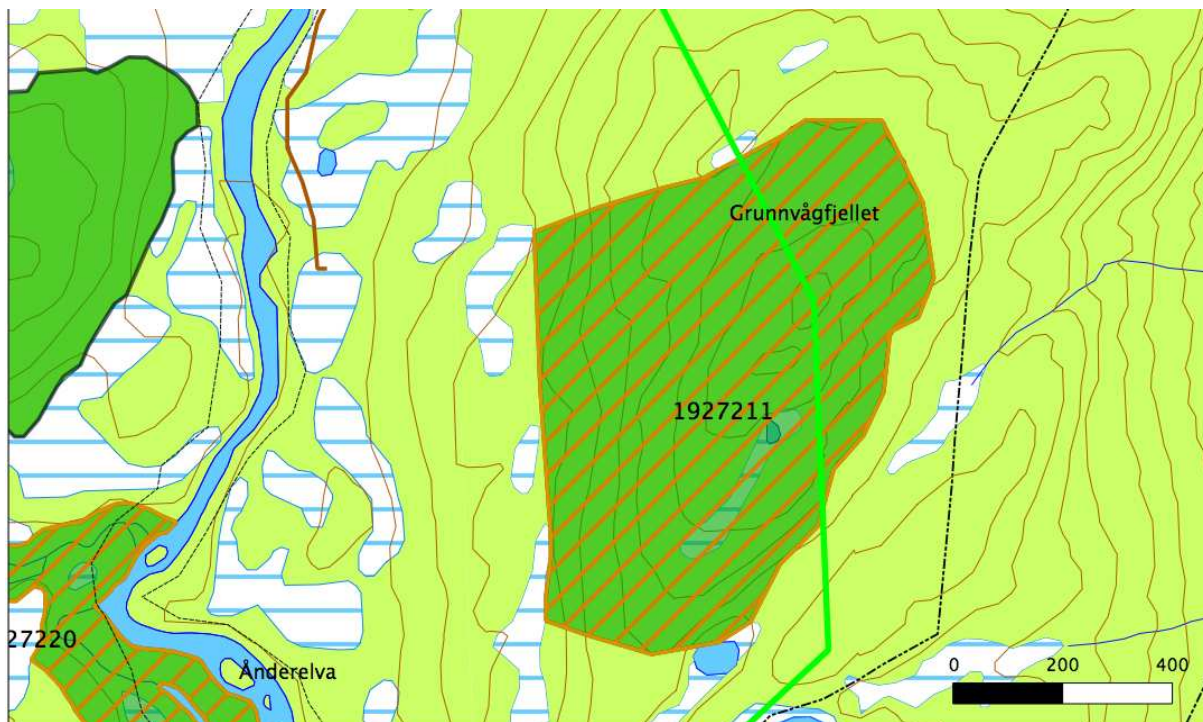
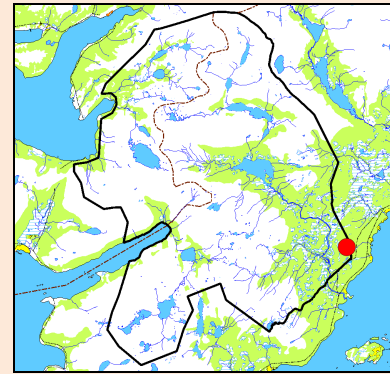
Kilder:

Feltundersøkelser: Birkeland I. 2009 - www.ecofact.no

13 Fakta-ark – Prioriterte viltområder

Lokalitetsnr 1927211 Grunnvåg fjellet

Prioritert viltområde	Hekkelokalitet
Verdisetting:	B
Høyde over havet (m)	100 - 240 m o. h.
Figuravgrensning	Polygon
Siste feltsjekk:	30.09.2009, Ingve Birkeland– Ecofact AS

Beliggenhet/avgrensning, naturgrunnlag: Grunnvåg fjellet er det skogklede fjellet mellom Gammelsæterelva og Fv 860, vest for Grunnvåg. Østgrensen til nasjonalparken går på toppen av fjellet.

Artsgruppe: Spetter

Art: Tretåspett, dvergspett

Funksjon: Hekkeområde

Årstid: Vår/sommer

Viltvekt: 4

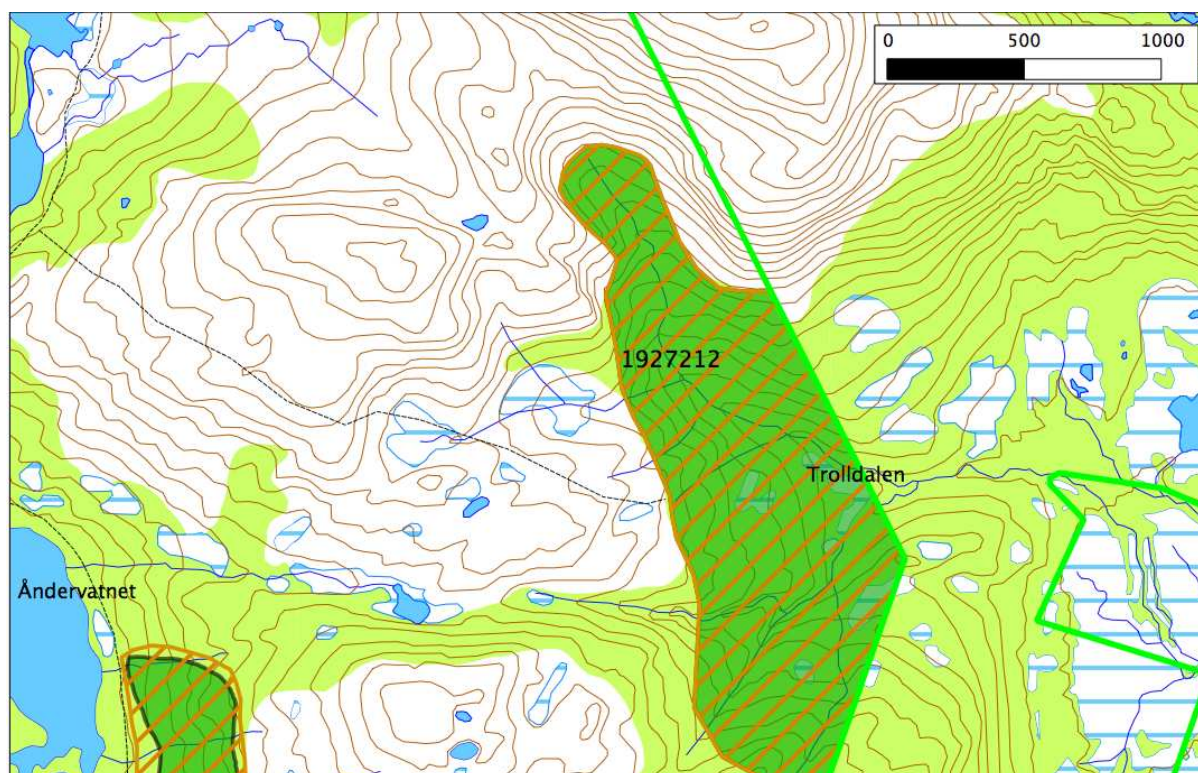
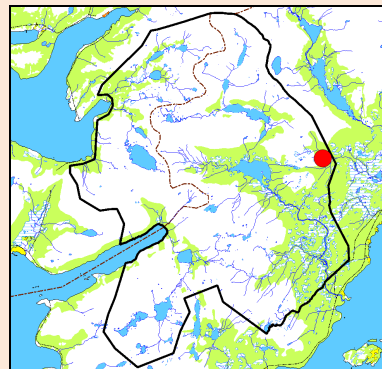
Påvirkning/bruk, trusler, fremmede arter:

Bevaringsmål: Det skal være minst fem hekkende par tretåspett i nasjonalparken vært år.

Det skal være minst to hekkende par dvergspett i nasjonalparken vært år. Status for arten bør sjekkes for eksempel hvert fjerde år

Lokalitetsnr 1927212 Skoglifjellet

Prioritert viltområde	Hekkelokalitet
Verdisetting:	B
Høyde over havet (m)	60 - 300 m o. h.
Figuravgrensing	Polygon
Siste feltsjekk:	07.07.2009, Ingve Birkeland– Ecofact AS

Beliggenhet/avgrensning, naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i en sørøstvendt skråning øst for Vuopmevarri. Den er avgrenset av en fattig fjellbjørkeskog og av kystfurskogen på Skoglifjellet. Øst for lokaliteten ligger Vardnesmyra og Vardnesvannet.

Artsgruppe: Spetter

Art: Tretåspett, dvergspett

Funksjon: Hekkeområde

Årstid: Vår/sommer

Viltvekt: 3

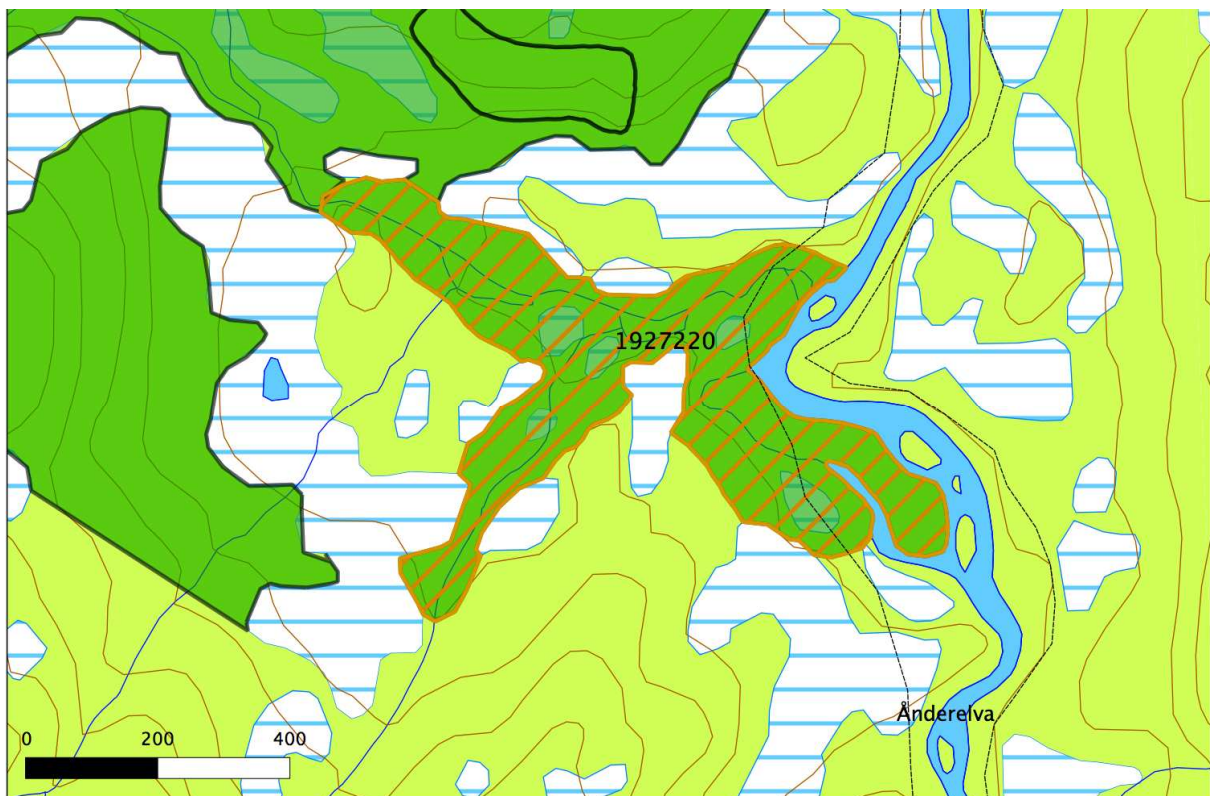
Påvirkning/bruk, trusler, fremmede arter:

Bevaringsmål: Det skal være minst fem hekkende par tretåspett i nasjonalparken vært år.

Det skal være minst to hekkende par dvergspett i nasjonalparken vært år. Det skal være minst to hekkende par dvergspett i nasjonalparken vært år. Status for arten bør sjekkes for eksempel hvert fjerde år

**Lokalitetsnr 1927220 Holmeelva-
Gammelsæterelva**

Prioritert viltområde	Hekkelokalitet
Verdisetting:	B
Høyde over havet (m)	35 - 60 m 0. h.
Figuravgrensning	Polygon
Siste feltsjekk:	07.07.2009, Ingve Birkeland- Ecofact AS

Beliggenhet/avgrensning, naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i området hvor Holmeelva samløper med Gammelsæterelva. Det er en blanding av gammel høgstaude bjørkeskog som er en kontinuitetskog med omkringliggende flommarkskog langs med elvene og fuktige sig.

Artsgruppe: Spetter

Art: Tretåspett, dvergspett

Funksjon: Hekkeområde

Årstid: Vår/sommer

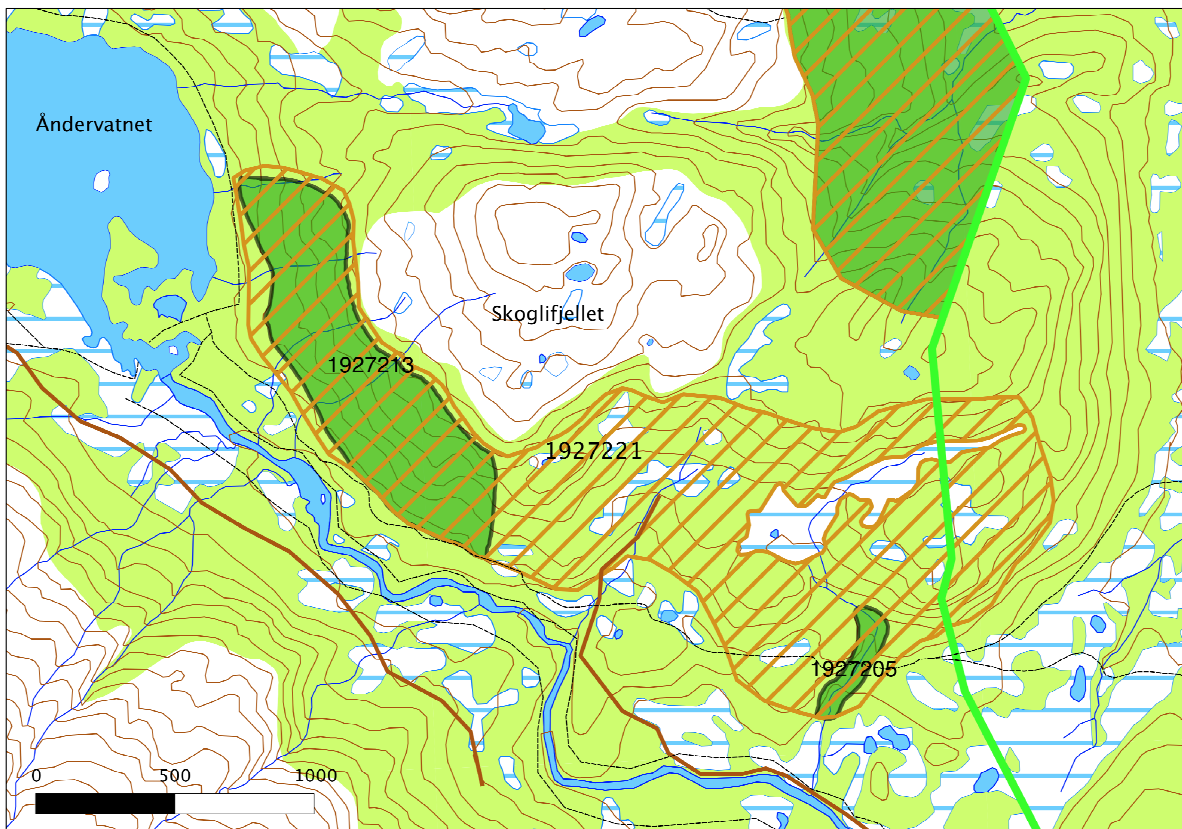
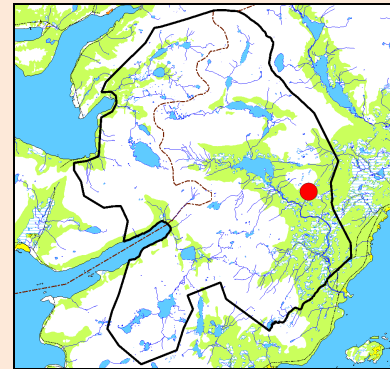
Viltvekt: 4

Påvirkning/bruk, trusler, fremmede arter:

Bevaringsmål: Det skal være minst fem hekkende par tretåspett og minst to hekkende par dvergspett i nasjonalparken vært år. Status for artene bør sjekkes for eksempel hvert fjerde år.

Lokalitetsnr 1927221 Vuopmevarri-Skoglifjell

Prioritert viltområde Hekkelokalitet- Leveområde
Verdisetting: B
Høyde over havet (m) 60 – 240 m o. h.
Figuravgrensning Polygon
Siste feltsjekk: 07.07.2009, Ingve Birkeland–
Ecofact AS

Beliggenhet/avgrensning, naturgrunnlag: Sørvendt li som dekker hele sørsiden av Skoglifjellet. Mosaikk av gammel furuskog, høystaudeskog og flommarksskog gir særdeles gode forhold for spetter og hønsfugl.

Artsgruppe: Spetter, haukefugler og hønsfugl

Art: Tretåspett, dvergspett, hønsfugl, storfugl og orrfugl

Funksjon: Hekkeområde- leveområde

Årstid: Hele året

Viltvekt: 5

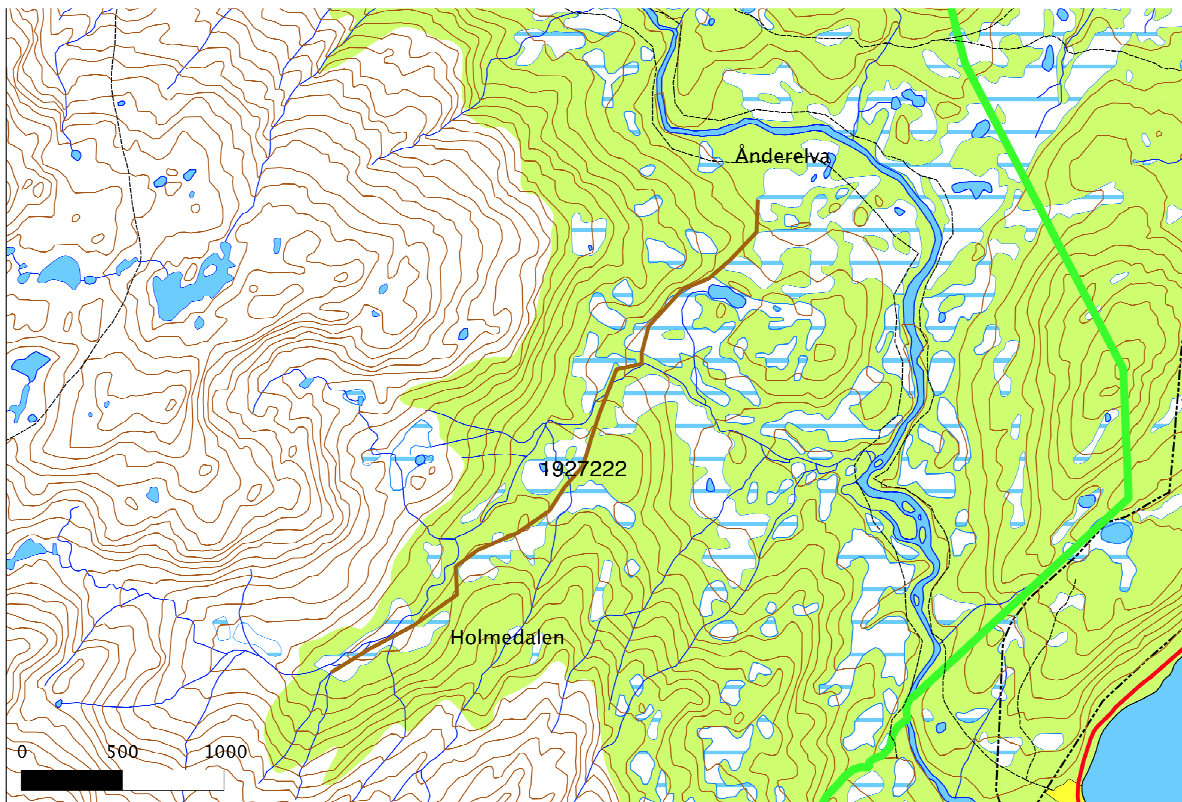
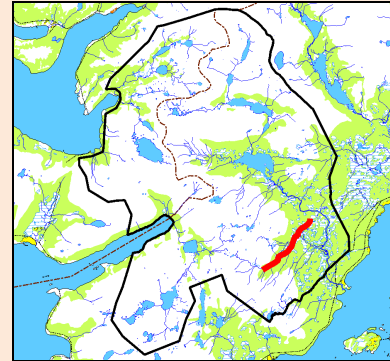
Påvirkning/bruk, trusler, fremmede arter:

Bevaringsmål: Det skal være minst to hekkende par med dvergspett og fem hekkende par tretåspett i nasjonalparken hvert år. Status for artene bør sjekkes for eksempel hvert fjerde år.

Det skal være minst tre aktive tiurleiker i nasjonalparken vært år og flere orreleiker. En bør forsøke å kanalisere ferdsel på eksisterende stier og unngå å legge stier lenger opp i den sørvendte lia i Skoglifjellet.

Lokalitetsnr 1927222 Indre Ånderdalen- Holmedalen

Prioritert viltområde Trekkvei
Verdisetting: C
Figuravgrensing Linje
Siste feltsjekk: 08.07.2009, Ingve Birkeland-
Ecofact AS

Beliggenhet/avgrensing, naturgrunnlag: Lokaliteten strekker seg fra den indre delen av Ånderdalen vest for Åndervatnet på sørsiden og ned mot utløpet av Holmedalen.

Artsgruppe: Hjortedyr

Art: Elg

Funksjon: Trekkvei, beiteområde

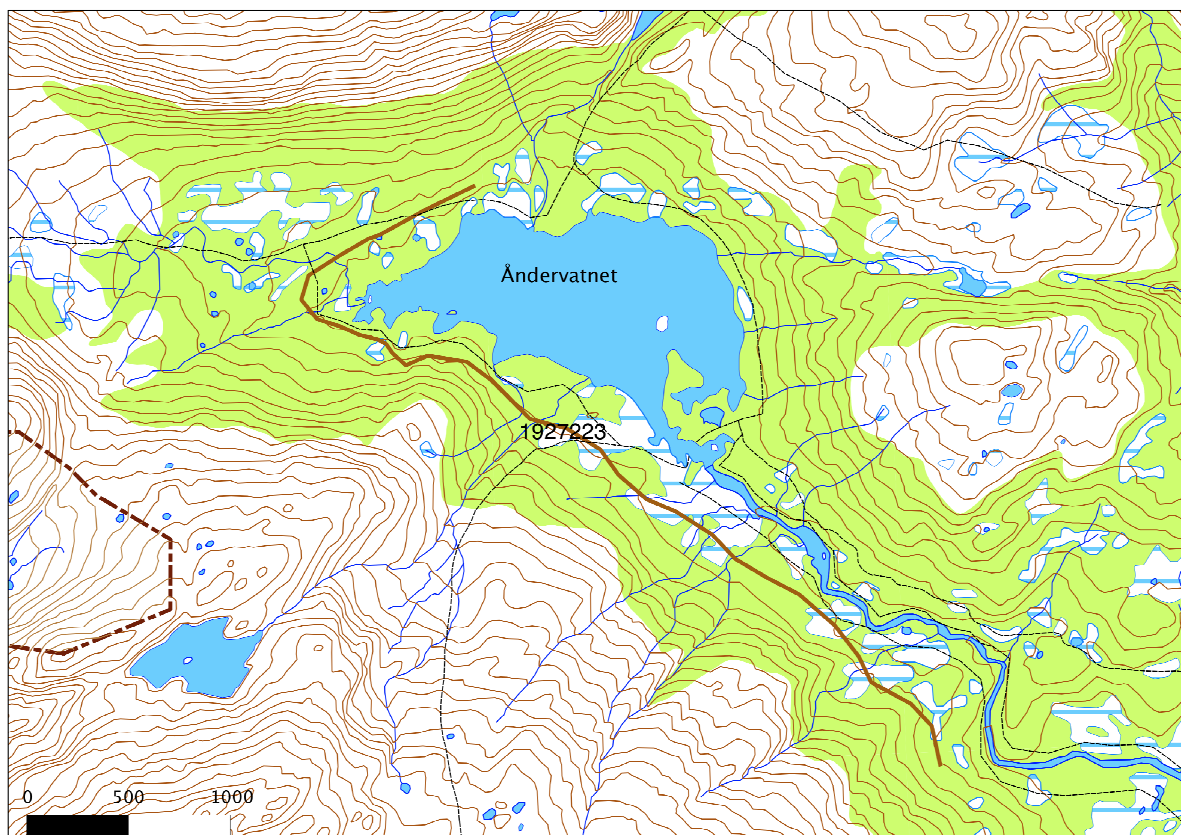
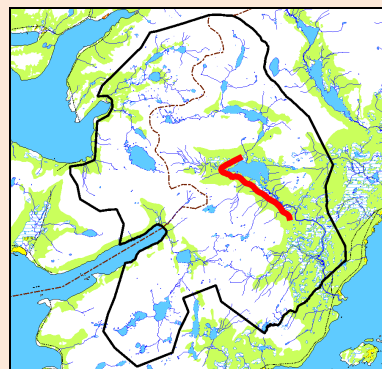
Årstid: Hele året

Viltvekt: 2

Påvirkning/bruk, trusler, fremmede arter: Økt ferdsel langs med Åndervatnet kan presse elgen til å etablere nye trekkvei lenger opp i dalsidene.

Lokalitetsnr 1927223 Kaperelva-Indre Ånderdalen

Prioritert viltområde Trekkvei
Verdisetting: C
Figuravgrensning Linje
Siste feltsjekk: 08.07.2009, Ingve Birkeland–
Ecofact AS

Beliggenhet/avgrensing, naturgrunnlag: Trekkveien strekker seg fra området hvor Kaperelva renner inn i Ånderdalen på nordsiden av Åndervatnet. Trekkveien følger dalsiden på Kolkjerka rett vest mot myrområdene i indre Ånderdalen.

Artsgruppe: Hjortedyr

Art: Elg

Funksjon: Trekkvei, beiteområde

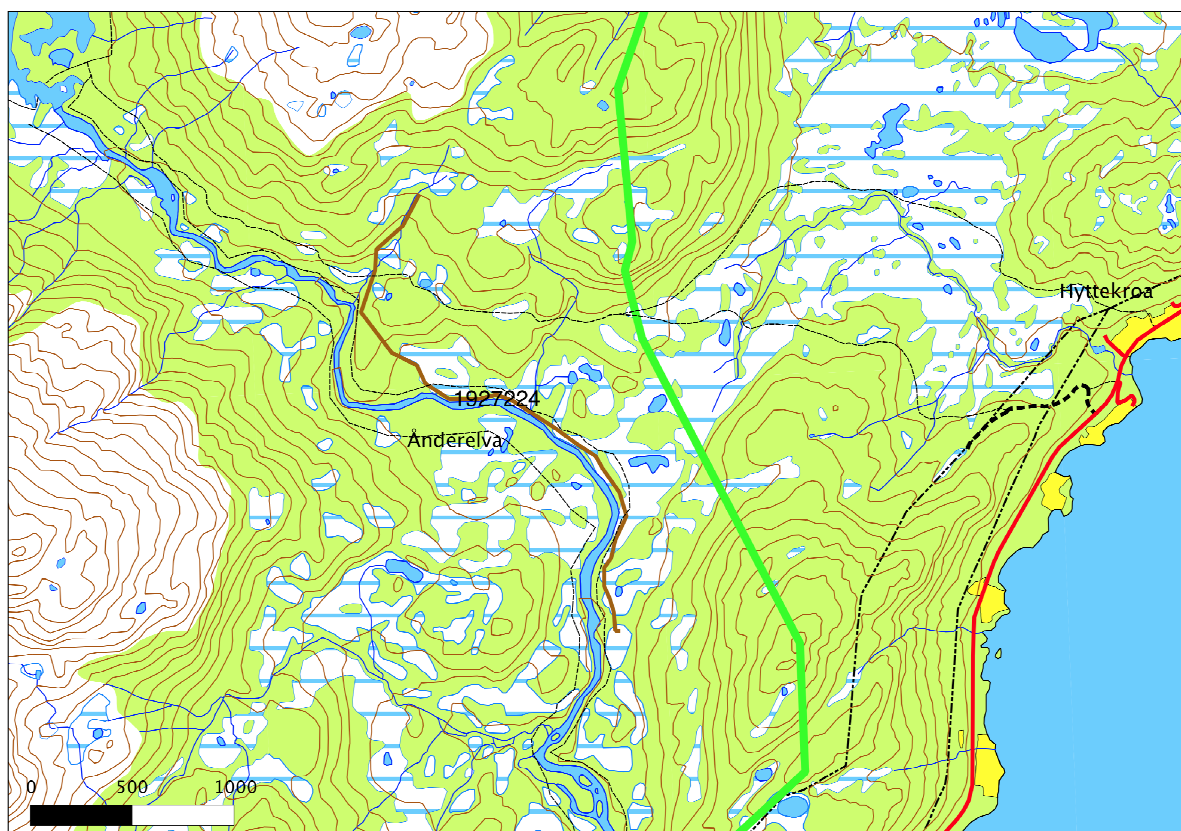
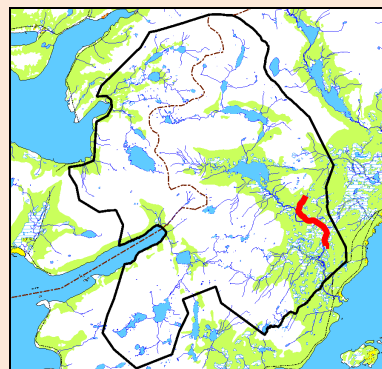
Årstid: Hele året

Viltvekt: 2

Påvirkning/bruk, trusler, fremmede arter: Økt ferdsel langs med Åndervatnet kan presse elgen til å etablere nye trekkveier lenger opp i dalsidene.

Lokalitetsnr 1927224 Skoglifjell-Ånderdalselva

Prioritert viltområde Trekkvei
Verdisetting: C
Høyde over havet (m)
Figuravgrensing Linje
Siste feltsjekk: 08.07.2009, Ingve Birkeland–
Ecofact AS

Beliggenhet/avgrensing, naturgrunnlag: Trekkveien strekker seg fra den den midtre delen av Skoglifjellet og ned mot Ånderdalselva som elgen følger østover og nedover langs med elva

Artsgruppe: Hjortedyr

Art: Elg

Funksjon: Trekkvei, beiteområde

Årstid: Hele året

Viltvekt: 2

Påvirkning/bruk, trusler, fremmede arter: Økt ferdsel langs med Åndervatnet kan presse elgen til å etablere nye trekkveier lenger opp i dalsidene.